

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2019-1-TR01-KA204-073853

Supporting and Enhancing Common Humanistic Values and Basic Sufficiencies to Refugees on the way of Becoming Global Citizen Project

“Dünya Vatandaşı Olma Yolunda Mültecilerin Ortak İnsani Değerler Konusunda
Temel Yeterliliklerini
ve Geliştirme Projesi”

<http://commonhumanvalues.gantep.edu.tr>

**IO2 DEĞERLER EĞİTİMİ (VALUES EDUCATION MODUL I
(MODÜL I))**

Common Human Values

Common Human Values

İTÜ

El Poble de
Castelló

município de
lousada

KAYRA YONEYLEM
PROJECT AND CONSULTANCY

"Bu proje, Erasmus+ Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Ancak burada yer alan görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz."

"This project is funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. DEĞERLER EĞİTİMİ EDUCATION OF VALUES

1.1- Ortak İnsani Değerler Eğitimine Neden İhtiyaç Duyuldu?

Sanayi devrimi ve sonrasında insanlığın tarım toplumundan endüstri toplumuna geçişiyle kırsal yaşamdan kent yaşamına hızlı bir evrilme başlamıştır. Kentlerde daha rahat ulaşılabilen sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitim alanlarındaki imkânlar kentleri çok hızlı bir biçimde cazibe merkezi haline getirmiştir.

Tüm büyük kentlerde, hızlı sanayileşen ülkelerde yaşanan bu yoğunluğun yarattığı sorunlarla başa çıkmada güçlükler yaşandığı bilinmektedir. Kentlerdeki bu yığılmaların bir başka nedeni ise savaş nedeniyle ortaya çıkan güvenlik tehdididir. Gerek iç ve gerekse dış göçler kentleri beklenmedik bir yük altına sokmaktadır. Gelişmiş ülkelere yapılan göçler o ülkelerin ekonomik gelişmeleri ve sanayileşme sürecindeki ihtiyacı karşılamasına rağmen az gelişmiş veya Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelere yapılan göçler her alanda hazırlıksız yakalanmaya neden olmuştur. Özellikle kentlere çeşitli nedenlerle yapılmış göçlerin sonucunda yaşanan farklı toplumların farklı sosyo-kültürel yapıları nedeniyle uyum sorunları görülmektedir.

2. VALUES EDUCATION

2.1- Why is Training on Common Humanistic Values needed?

During the Industrial Revolution and its aftermath, a rapid evolution from rural life to urban life has been experienced as a result of the transition from agricultural society to industrial society. Easily accessible social, cultural, economic and educational facilities in cities have quickly made such cities as centres of attraction.

It is known that all metropolitans and rapidly industrialising countries have had difficulties in tackling problems encountered due to such intensity. Another reason for such accumulation in cities is the security threat posed by wars. Both internal and external migrations put cities under unexpected pressure. Although migration to developed countries helps to meet economic development and the need in industrialisation process of such countries, migration to underdeveloped countries and developing countries like Türkiye results in such countries' being caught off the guard in every aspect. Cohesion problem arises due to different socio-cultural structures of different communities migrating to cities in particular.

Göç alan kentlerdeki nüfus artışı; kentte yaşayanlar için gerekli sosyo-ekonomik koşulların yetersizliği, sağlık, eğitim, belediye ve diğer kurum hizmetlerinden yararlanmadaki aşırı yük, konut ve işyerleri yetersizliği, ortak alanlarda yaşanan sorunlar, alt yapı problemleri, kentte yaşayan ancak kent kültürüne yabancı bireylerin tutum ve davranışları bu süreci daha da zorlaştırmaktadır.

Ani sığınmacı akımlarına hazırlıklı olmayan kentler alt yapıdan ulaşım, eğitim ve sağlığa kadar birçok alanda büyük bir yükün altına girmektedir. Diğer yandan bu duruma hazırlıklı çok az sayıda kent ise eskiye oranla tanınamayacak kadar büyümek değişmek kendine özgü kent kimliğinden uzaklaşmıştır. İşte bu noktada en önemli husus kente gelenlerin kentsel kültürü ve ortak değerleri özümsemesi, kente aidiyet duygusunu geliştirmesi, kentin geleceğini ve sürdürülebilirliğini düşünmesi, kent yaşamına ve toplumuna uyum sağlaması ve buna göre davranış geliştirmesidir.

Toplumsal uyumun sağlanması toplumsal barışın tesisi için gereklidir. Toplumsal uyumu sağlayan birtakım değerler ve normlardır. Değerlerin bir anlamda göreceliği ve koşullara göre değişkenliği aynı koşulları yaşayan ve aynı kaderi paylaşan insanlar arasında değerler Entegrasyonunu zorunlu kılmaktadır. Yani 2011 yılında Türkiye'ye sığınan bir sığınmacı/mültecinin öncelikli değeri "güvenlik" iken 2021 yılında aynı sığınmacı/mültecinin değeri "refah" olabilir.

Population growth in migration-receiving cities, insufficiency of necessary socio-economic conditions for city dwellers, excessive burden upon health, education, municipal and other institutional services, insufficiency of housing and workplaces, problems encountered in common spaces, infrastructure problems, attitudes and behaviours of those who live in the city and yet who are not familiar with city culture make this process even more difficult.

Cities unprepared for sudden refugee flow have to carry a big burden in many areas such as infrastructure, transportation, education, and health. Few cities which are prepared for such a situation, on the other hand, have to go through an incomparable growth and change process and eventually become estranged from their authentic city identity. here, the most important point is that those arriving at the city internalise urban culture and common values, develop a sense of belonging for the city, consider the city's future and sustainability, adapt to urban life and society, and develop their behaviour accordingly.

Ensuring social cohesion is essential for building social peace. It is certain values and norms that ensure social cohesion. Relativity and variability of values require value integration among those who live under the same conditions and share the same fate. That is to say, while primary value of an asylum seeker and/or a refugee who took refuge in Türkiye in 2011 was "security", primary value of the same asylum seeker/refugee may be "welfare" in 2021.

Ancak, tüm insanlar için ortak ve vazgeçilmez değerlere uyum ve katkı Entegrasyon ve uyum için önceliklidir.

Sığınmacı/mültecilerin ülkemize gelme koşulları ile şimdiki koşullar birbirinden farklıdır. İlk zamanlar misafir ve geçici olarak düşünülen bu topluluğun kendi kültürlerini yaşamaları dikkat çekmezken bugün artık, bazı uyumsuzluklar dikkat çekmekte ve geldikleri toplumun kültür, norm ve değerlerine uyum sağlamaları beklenmektedir.

Nitekim farklı bir kültürün farklı değer yargıları, yaşayış şekilleri ve farklı toplumsal normları nedeniyle toplumsal uyum, sürdürülebilir çevre, kent yaşamı ve çevrenin korunması noktasında bir takım sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu durum, tüm insanların ortak faydalandığı değerleri korumada sorunlar, doğal kaynakların kaybı ve ekstra maliyetlere neden olmaktadır. Bu ve bunlara benzer uyumsuzluklar karşısında ortak değerlerin gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sahip olunan kaynakların bilinçsizce kullanılması sonucunda dâhil oldukları toplumun ortak kullanımında olan doğal kaynaklar, ortak kullanım alanları, sağlık ve çevre koruma konusunda ek maliyetler ortaya çıktığı gibi buldukları toplumun refahı için ayrılan bütçenin bir bölümünün bilinçsiz ve farkındalısız kullanım nedeniyle harcanması, toplumsal refah ve sosyal yaşam standartının düşmesine neden olmaktadır.

However, conformity to and contribution in common and essential values for all is the priority of integration and cohesion.

Conditions of asylum seekers/refugees arriving in our country are different from present conditions. At first, this community, which was considered to be guests and temporary residents, could maintain their cultural life, and yet today some incompatibilities are drawing attention, and these people are expected to adapt to the culture, norms and values of this new society.

Different value judgements, lifestyles and social norms of a different culture cause problems such as social cohesion, sustainable environmental and urban life, and environmental protection. This situation causes problems in protecting the values that all people benefit from, loss of natural resources and extra costs. In the face of these and similar incompatibilities, the necessity of reviewing common values has emerged. As a result of unconscious use of existing resources, additional costs for natural resources, common use areas, health and environmental protection arise, and spending a certain amount of the budget allocated for welfare of the society they are currently living in due to unconscious and incognizant use results in decrease in social welfare and social standards of living.

Buradan hareketle, toplumsal uyum ve Entegrasyonun sağlanmadığı ya da sağlanamadığı her durumda, ev sahibi toplumun refah seviyesi, sosyal yaşam standartları ve doğal kaynakları zarar görmekte, kaynakların insan odaklı kullanımından verilen zararların onarılmasına kaydırılması toplumsal bir maliyet yaratmaktadır. Bu maliyet tüm toplumun refah ve sosyal yaşam seviyesine olumsuz yansımaktadır.

Bu bağlamda, iç ve dış göçle kentlere yerleşenlerin sığınmacı ve mültecilerin buldukları topluma Entegrasyonunda başlangıç ve ana unsur yukarıda belirtildiği gibi tüm insanlık için gerekli olan ortak değerlerin (su ve toprak kaynakları, çevre koruma, toplu ulaşım araçlarının kullanımı, sağlık hizmetlerinin doğru ve etkin kullanımı vb.) korunması, doğru kullanılması ve sahiplenilmesi noktasında başlamaktadır.

From this point forth, in each case where social cohesion and integration is not achieved or cannot be achieved, welfare level, social standards of living and natural resources of host society suffer, and shifting resources from people-oriented use to the repair of damages caused incurs a social cost, which has a negative impact on social welfare and social standards of living.

In this context, as stated above, the preliminary and main element in the integration of asylum seekers and refugees who settled in the cities as a result of internal and external migration is the protection, accurate usage and ownership of common values (water and soil resources, environmental protection, use of public transportation vehicles, correct and effective use of health services, etc.) necessary for all humanity.

Common Human Values

2.2- Ortak insani Değerler Eğitimlerinde kazandırılmak istenen somut hedefler nelerdir?

- ♣ Bireylere, temel insani değer ve erdemleri kazandırma, değerlere karşı duyarlılık oluşturma ve bunu davranışa dönüştürme
- ♣ Toplum tarafından kabul gören değerleri uygun sınıf ortamı oluşturarak geliştirme ve pekiştirme
- ♣ Bireylerin sorumluluk duygularını geliştirme
- ♣ Ortak Kültürel mirasları koruma
- ♣ Sosyal yaşama uygun etik kuralları oluşturma
- ♣ Doğaya ve çevreye duyarlı bireyler yetiştirme
- ♣ Enerji kaynaklarının doğru kullanımı ve tasarruf bilincini oluşturma
- ♣ Kamu mallarını koruma ve sahiplenme

2.3- What are the concrete goals that are intended to be acquired in common humanistic values training?

- ♣ Ensuring that individuals acquire basic humanistic values and virtues, develop sensitivity for values, and transform them to behaviours,
- ♣ Developing and reinforcing socially accepted values by building an appropriate class environment,
- ♣ Developing individuals' sense of responsibility,
- ♣ Protecting common cultural heritage,
- ♣ Building codes of ethics appropriate for social life,
- ♣ Raising individuals sensitive to the nature and the environment,
- ♣ Correct use of energy sources and creating awareness on saving,
- ♣ Protecting and owning public goods.

1.2-1 Değer nedir?

Hayatın her anında insanı tüm kararlarında harekete geçiren ve Motivasyonu sağlayan en temel unsur değerlerdir. Değer; kişinin isteyen gereksinim duyan bir varlık olarak hayatının yol göstericisi, değişik önem derecelerindeki durum ötesi hedefler, nesne ile bağlantısında beliren şey olarak tanımlanabilir. Değerler insanların tercih ve arzularını yansıtan bir belirleyicidir Yani birey olarak insanın harekete geçme neticesinde gelişme ve ilerlemesinde değerlerin yeri ve önemi yadsınamaz. Mutlu, kendisiyle ve toplumla uyumu, ruhsal doyumu yerinde, Motivasyonu tam ve bunlara bağlı olarak başarılı kişiler gözlemlendiğinde onların kendi değerlerini iyi bildiğini ve bunları yönetebildiğini görürüz. Kişi değerlerine bağlı bir hayat sürdürdüğü sürece kendini hayatın akışına kapılmaktan koruyabilmekte kişisel Vizyonunu geliştirerek başarılı olabilmektedir.

Değer; bir nesneye, varlığa veya faaliyete, bireysel ve toplumsal açıdan tanınan önem ya da üstünlüktür.

Değerler, insanlara seçimlerinde yol gösterirler, toplum için önemli olan unsurların belirlenmesini sağlarlar. Kısacası değerler toplumsal yaşamı düzenlerler.

Eğitim kurumlarının genel hedefleri incelendiğinde birçoğunun vatansever, temiz, düzenli, adil, yaratıcı, girişimci olma sağlığına dikkat etme gibi birçok değer içerdiği görülmektedir.

1.2-1 What is value?

Values are the most fundamental element that evokes an individual in all his/her decisions in the pace of life and ensures motivation. A value can be identified as a guide for wanting and needing human beings, trans-situational goals in different degrees of importance, and an emerging thing in its connection with the object. Values are determinants reflecting people's choices and desires. In other words, the place and importance of values in the development and progress resulting from an individual's actions cannot be denied. Observing happy people in harmony with themselves and the society, who have healthy states of mind, are fully motivated and therefore successful, we see that they are well aware of their own values and able to manage them. As long as an individual maintains a life based on his/her values, he/she can protect himself/herself from being caught in the flow of life and succeed by developing his/her personal vision.

A value is the importance or priority individually and socially given to an object, creature, or activity.

Values guide people through their choices and ensure that socially crucial elements are determined. In short, values regulate social life.

Examining overall objectives of educational institutions, it is seen that most of them include many values such as being patriotic, clean, neat, fair, creative, entrepreneurial, and paying attention to one's health.

Eđitim kurumları bu ve benzeri deęerler ile eđitim alanlara nelerin önemli olduđu ve nasıl yařanması gerektiđi konusunda rehberlik eder. Eđitim kurumları bilginin bilgisizlikten, sosyal dűzenin dűzensizlikten daha deęerli olduđunu öğretirler.

Eğitim kurumları sadece bilimsel bilginin ve teknik becerilerin desteklendiği bir alan değildir. Eğitim sayesinde toplumlar ahlaki tutum ve davranışlarını nesilden nesle aktarırlar. (Cihan,2014) Bu sebeple evrensel ve toplumsal değerlerin yeni nesle kazandırılmasında eğitim kurumları çok önemlidir.

Deęerler eğitimi her geğen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Lickona (1992) değer eğitiminin demokratik bir toplumun başarısı için temel olduğu görűşündedir. Ona göre demokrasi halkın kendi kendini yönetmesi ise, insanlara önce adil ve özgür bir toplum sağlamalıdır. Bunun anlamı ise insanın en azından “iyi” olmasıdır.

Demokrasiyi anlayan demokrasinin topluma kattığı bireylerin birbirlerine, topluma ve devlete kattığı ahlaki boyuta uyum sağlayan bireyler; diğerinin haklarına saygı, kanunları kabul, kamu yaşamına gönüllű katılım ve toplumun iyiliğiyle ilgilenirler. (Akbař, 2008) Fikir birliği ve seğim. Deęer, bir fikir birliği ve seğim nesnesidir. Bir yol veya davranışın özelliği, böyle algılandığında bir değer haline gelir. Her durumda değer, yalnızca ona sahip olanlar veya onu besleyenler için değil aynı zamanda çevrelerindeki için de bir iyi olarak algılanır.

Educational institutions guide their students on what is important and how to live through these and similar values. Educational institutions teach that knowledge is more valuable than ignorance, and social order is more valuable than disorder.

Educational institutions are not just a space where scientific knowledge and technical skills are supported. Through education, societies pass on their moral attitudes and behaviours to future generations (Cihan, 2014). Therefore, educational institutions are of crucial importance in ensuring that new generations acquire universal and social values.

Values education increasingly gains importance. Lickona (1992) is of the opinion that values education is the pillar for the success of a democratic society. According to him, if democracy is the self-government of a community, a fair and free society must be primarily provided to the public. This means that a person should at least be “good”.

Individuals who understand democracy and its contribution to the society and who conform to the moral dimension democracy has put in all individuals, the society and the state are concerned about respect for others’ rights, acceptance of laws, voluntary participation in public life and social well-being (Akbaş, 2008). Consensus and choice. A value is an object of consensus and choice. Feature of a path or behaviour becomes a value when it is perceived so. In all cases, a value is perceived as a good virtue not only for those who own or feed it but also for the ones around such people.

1.2-2- Shwartz'a Göre 10 Temel/ Ortak İnsani Değer

Temel Değerler Teorisi (Schwartz, 1992; Schwartz ve Boehnke, 2004) Macar akademisyen ve nöropatolog (omurganın veya beynin hastalığının teşhisine yardımcı olan doktor). Almanya, İsviçre, Türkiye, ABD'de çalışmış ve yaşamıştır. Schwartz'ın 10-değer tipi modelinin yapısı 80'den fazla ülkede cinsiyet, değerlerin önem dereceleri gibi çeşitli yöntemler anketler kullanılarak desteklenmiştir. Schwartz ve arkadaşları öncelikle değer sınıflamasını oluştururken “Rokeach Değer Anketi” ndeki otuz altı değeri kullanarak Almanya, İsrail, Avustralya, Finlandiya, Hong Kong, İspanya ve Amerika gibi geniş bir coğrafyada çalışmalar yapmış ve değerlerin yapısını incelemiştir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu örnekleme çoğunlukla öğrenci ve öğretmenlerden oluşan bir araştırma gerçekleştirmişler ve neticede on temel değer alanı ile sınıflandırdıkları elli altı maddelik Schwartz Değer Anketini oluşturmuşlardır.

Shalom H. Schwartz (sosyal psikolog, kültürler arası araştırmacı) 10 temel değer belirledi:

- ♣ **Öz Yönelim** (Seçme, yaratma, keşfetme, kendini aşma) Kendini Yönetme, bağımsız düşünce ve eylem seçme, yaratma, keşfetme, kendini geliştirme
- ♣ **Uyarılım** (Farklı yaşam, cesurluk) Hayatta heyecan, yenilik ve meydan okuma

1.2-2- 10 Basic/Common Humanistic Values According to Shwartz

Basic Values Theory (Schwartz, 1992; Schwartz and Boehnke, 2004) Hungarian academician and neuropathologist (a doctor who helps to diagnose spine and brain diseases). He lived and worked in Germany, Switzerland, Türkiye, and USA. The structure of Schwartz's 10-value model has been supported in more than 80 countries by using various surveys and methods such as significance level of values. Schwartz et al. primarily created a value classification and conducted studies in a wide area covering Germany, Israel, Australia, Finland, Hong Kong, Spain and USA by using thirty six values in “Rokeach Value Survey” and examined the structure of values. They carried out research on samples, including Türkiye, which mostly consisted of students and teachers and finally created 56-article Schwartz Value Survey, which they classified with ten basic value areas.

Shalom H. Schwartz (social psychologist, cross-cultural researcher) determined 10 basic values:

- ♣ **Self-Direction** (Choosing, creating, exploring, surpassing oneself) Self-management, independent thought and action, choosing, creating, exploring, self-development,
- ♣ **Stimulation** (Exciting life, bravery) Excitement, novelty, and challenge in life,

- ♣ **Hayattan tat almak/ hazcılık** (hedonizm) Zevk veya kişinin kendisi için duyuusal tatmin.
- ♣ **Başarı** Sosyal standartlara göre yeterlilik göstererek kişisel başarı.
- ♣ **Güç** Sosyal statü ve prestij, insanlar ve kaynaklar üzerinde kontrol veya hakimiyet.
- ♣ **Güvenlik** Toplumun, ilişkilerin ve benliğin güvenliği, uyumu ve istikrarı.
- ♣ **Değişime açıklık/ Uygunluk** Başkalarını üzmesi veya onlara zarar vermesi ve sosyal beklentileri veya normları ihlal etmesi muhtemel eylemlerin, eğilimlerin ve dürtülerin kısıtlanması.
- ♣ **Geleneksellik** Bir kişinin kültürünün veya dininin sağladığı gelenek ve fikirlere saygı, bağlılık ve kabul.
- ♣ **İyilikseverlik/ Hayırseverlik** Kişinin sık sık kişisel temasta olduğu kişilerin (grup içi) refahını korumak ve arttırmak.
- ♣ **Evrensellik** Tüm insanların ve doğanın refahı için anlayış, takdir, hoşgörü ve koruma.

Maneviyat on birinci bir ek değer olarak kabul edilmiş, ancak tüm kültürlerde olmadığı görülmüştür. Shwartz ve arkadaşlarının araştırmaları sonucu oluşturdukları değerler tablosu değerler eğitimi ile ilgili çalışmalarda yol gösterici özelliğe sahiptir.

Toplumlarda her bireyin hak, ödev, sorumluluk ve görevleri vardır. Yaşanabilir bir dünya için ortak insani değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması ancak bilinçli yetiştirilen çevreye, doğaya ve toplumsal yaşam kurallarına değer veren bireylerin tutum ve davranışları ile

- ♣ **Hedonism** Pleasure and sensuous gratification for oneself,
- ♣ **Achievement** Personal success through demonstrating competence according to social standards,
- ♣ **Power** Social status and prestige, control or dominance over people and resources,
- ♣ **Security** Safety, harmony, and stability of society, of relations and of self,
- ♣ **Conformity** Restraint of actions, inclinations and impulses likely to upset or harm others, or violate social expectations or norms,
- ♣ **Tradition** Respect, commitment and acceptance of the customs and ideas that one's culture or religion impose on the individual,
- ♣ **Benevolence** Protecting and enhancing the welfare of close others in everyday interaction,
- ♣ **Universalism** Understanding, tolerance and protection for the welfare of all people and for nature.

Spirituality has been accepted as supplementary eleventh value, and yet it has been observed that it does not exist in all cultures. Table of values created as a result of the research conducted by Schwartz et al. is a guiding tool in studies related to values education.

Each individual has rights, tasks, responsibilities, and duties in all societies. Protection of common humanistic values for a viable world and passing them on to future generations is only possible with attitudes and behaviours of individuals who are raised consciously and who value the environment, nature and social life rules.

sağlanabilir. Temel insani değerlerin kazandırılması ve bunun davranışa dönüştürülmesi iyi bir eğitimle hayata geçebilir.

1.2-3-Değerlerin Özellikleri

Değer niteliği taşıyan kavramlar belirli olsa da kişinin kendi değerini belirlemede ya da bir kavramın değer olarak hayatında yer almasında kendi yaşadıklarının önemi büyüktür. Örneğin sağlık sorunu ile karşı karşıya kalan bir birey için en önemli değer "sağlık" tır. Maddi problem yaşayan bir kişi için en önemli değer "para" dır.

Değerler düşünce tutum ve davranışlarımızı yansıtır. Bireyler üzerinde baskı uygulayarak onların davranışlarını kontrol eder. Örneğin doğruluğu bir değer olarak benimseyen bir insan davranışlarını bu değer doğrultusunda şekillendirir.

Değerler uyarlanabilir olmalıdır. Değer toplum tarafından tanınır. Bir değeri tanıyan insan grubu ne kadar büyükse, o kadar önemli olduğu söylenebilir. Değerler hemen hemen tüm durumlar, topluluklar ve hatta kültürler için geçerlidir.

Değerler sürekli dir. Geleneksel, evrensel olarak kabul görmüş değerlerden bahsettiğimizde, genellikle, insanlığın yaratılışından bu yana takdir edilmesi önemli ölçüde değişmemiş olan onur, empati gibi ortak insan özelliklerinden bahsedebiliriz. Zaman içinde ve farklı durumlarda test edilen bir değer evrensel dir.

Değerler kalıcıdır ancak tamamen durağan değildir. Durağan olmaları durumunda kişisel ve sosyal gelişimi

Acquiring basic humanistic values and transforming them into behaviour is only likely with a good education.

1.2-3-Features of Values

Although concepts that have the quality of value are apparent, one's own experiences are of great importance in determining one's own value or including a concept in one's life as a value. For example, the most important value for an individual who has a health problem is "health". The most important value for a person who has financial problems is "money".

Values reflect on your thoughts, attitudes and behaviours. By imposing pressure on individuals, values control their behaviours. For instance, a person adopting candidness as a value structures his/her behaviours according to this value.

Values must be adaptable. Values are recognised by the society. The larger a group of people who recognise a value, the more important that value is. Values are valid almost for all situations, communities, and even cultures.

Values are constant. When we talk about traditionally and universally accepted values, we talk about common humanistic features such as honour and empathy, which have been appreciated since the creation of humanity and which have not been changed significantly. A value, which has been tested over time and under different circumstances, is universal.

Values are permanent and yet not completely stable. If values are stagnant, personal and social development

imkânsız kırlarlar. Tamamen değişken ve tutarsız oldukları takdirde ise bireylerin kişisel gelişimleri ve toplumun sürekliliği imkânsız olur.

1.2-4-Değerlerin Fonksiyonları

- ♣ Değerler sayesinde, sosyal olaylara karşı bir duruş geliştirebiliriz.
- ♣ Seçimlerimiz değerler aracılığıyla belirlenir.
- ♣ Değerler kendimizi diğerlerine ne şekilde sergileyeceğimiz konusunda bize yol gösterir.
- ♣ Çeşitli çözüm stratejileri geliştirebilmemizi sağlar.
- ♣ Motivasyonel özellikleri söz konusudur.
- ♣ Değerler bireyin özsaygısını kazanması veya yitirmesi konusunda da birer etkindir.
- ♣ Değerler göreceli, değişen, farklılaşan özelliklere sahiptir.

Bu modülde değerler bireysel, toplumsal ve ekolojik/ evrensel değerler olmak üzere üç bölümde değerlendirilmiştir.

becomes unlikely. If they are completely variable and inconsistent, personal development and social continuity becomes impossible.

1.2-4-Functions of Values

- ♣ Thanks to values, we can develop a stance against social incidents.
- ♣ Our choices are determined through values.
- ♣ Values guide us on how we can exhibit ourselves to others.
- ♣ Values help us develop various solution strategies.
- ♣ They have motivational features.
- ♣ Values are important factors in gaining or losing self-respect.
- ♣ Values have relative, variable, differentiating characteristics.

In this module, values are evaluated under three sections: individual, social and ecological/universal values.

Common Human Values

2- BİREYSEL DEĞERLER

Bireysel değerler kişisel ihtiyaçların toplumsal yansımaları ve karşılama araçlarıdır. Öne çıkan değerler, bireyler tarafından kişisel inanç ve tutumlarına uyacak şekilde seçilir ve bu değerlere çeşitli düzeylerde önem atfedilir. Bireysel temel değerler, bir bireyin en yüksek önceliklerini, derin inançlarını ve temel itici güçlerini temsil ederler. Bireysel değer mutlaka evrensel olarak kabul edilmeyebilir. Ancak evrensel olarak kabul edilen değerler her zaman birey için geçerlidir.

Sosyologlar, psikologlar ve tarihçiler çalışmalarında insanların belirli nitelikleri ve özellikleri sonraki nesillere (bilinçsizce de olsa) aktarma eğiliminde olduklarını sıklıkla kanıtlarlar. Bu yüzden değerler toplumsal olarak da kabul edilirler.

Bireysel değerleri sadece teorik olarak bilmek yetmez aynı zamanda günlük pratikte de takip etmek önemlidir. İyileştirme ve değerlerin peşinde koşma, onların devamlılığını ve aynı zamanda insanların uyumlu varoluşunu sağlar. Örneğin: Öfkeyi kontrol etmem gerekiyor çünkü bu benim ve başkaları için iyi bir durumdur. Bireysel değerler sezgisel olarak hissedilir, ancak bunları uygulamak genellikle bilinçli, düşünceli bir süreçtir.

2.1- Bireysel temel değerler nelerdir?

1. Açıklık

Açıklık, yeni şeyler öğrenmek, yeni insanlarla tanışmak ve yeni maceralara atılmak için gerekli olan bir tutumdur. Diğer tüm tutumlara anlam veren değerdir.

2- INDIVIDUAL VALUES

Individual values are social reflections and satisfaction means of personal needs. Leading values are chosen by individuals in a manner that they adapt to their personal beliefs and attitudes, and significance is attributed to such values in varying degrees. Basic humanistic values represent an individual's top priorities, deep beliefs and main driving forces. Individual values may not always be accepted as universal. Universal values, however, are always valid for individuals.

Sociologists, psychologists and historians frequently prove that human beings are inclined to pass on certain features and characteristics to future generations (even though unconsciously). Therefore, values are also accepted as social.

It is not sufficient to know individual values only theoretically. In the meantime, it is important to pursue them in daily practice. Improvement and pursuing values ensures their continuity as well as harmonious existence of human beings. For instance, I need to control my anger, because anger management is good for me and others. Individual values are felt intuitively, however, applying them in life is generally a conscious and thoughtful process.

2.1- What are the basic individual values?

1. Openness

Openness is an attitude necessary for learning new things, meeting new people and embarking on new adventures. It is the value that gives meaning to all other attitudes.

Kısacası insanın gelişimi için açıklık hemen hemen her şeydir. Birçok insan açık ve şeffaf olmaktan korkar. Başkalarının yargılarından korktukları için bu şekilde bir eğilime sahiptirler.

2. Adalet

Adalet, adil veya doğru olma niteliğidir. Adalet her insanın iç dünyasında yer alan önemli bir kavramdır. Adalet toplumsal gelişim için özellikle önemlidir. Çünkü adalet, yasaların hem rasyonel hem de orantılı olmasını sağlar. Kontrolün dışındaki şeyler için bir miktar öngörülebilirlik sağlar. Böylece kişiler hayatlarıyla ilgili çeşitli planlar yapabilir ve huzur içinde yaşayabilir. Başka bir deyişle adalet insanın hayatında kritik öneme sahiptir çünkü hayatı her birey için ekstra karmaşık olmaktan kurtaran bir değerdir.

3. Adillik

Adillik, ayrımcılık yapmadan yargılarda bulunma niteliğidir. Adillik bir bakıma tarafsızlık anlamına gelir. Özellikle yönetim ve karar verme mekanizmasının bir parçası olduğun zaman sahip olman gereken niteliklerden biridir. Topluluklar adillik ilkesi etrafında bir arada durabilirler. Eğer insanlar arasındaki tarafsızlık ilkesi yok sayılırsa herkese hak ettiği miktarda fırsatı sunmak mümkün olmayacaktır.

4. Arkadaşlık

Arkadaşlık, birisiyle arkadaş olma durumudur. Çoğu insan için arkadaşlık, merhamet, sadakat, saygı, sevgi ve güvenin bir araya gelmiş halidir. Gerçek arkadaşlık, birisinin seni senden daha

iyi tanması durumudur. Arkadaşlık uzun ömürlü bir kazanımdır.

In short, openness is almost everything for human development. Many people are afraid to be open and transparent. They have this tendency because they fear the judgment of others.

2. Justice

Justice is the quality of being fair or right. Justice is a significant concept within each person's inner world. Justice is particularly important for social development because justice ensures that laws are both rational and proportionate. It provides some sort of predictability for things out of control. Thus, people can make various plans for their lives and live in peace. In other words, justice is critical in human life because it is a value that saves life from being extra complicated for each individual.

3. Fairness

Fairness is the quality of making judgments without discrimination. Fairness, in a sense, means impartiality. It is one of the qualities one must have, especially when he/she is part of management and decision-making mechanism. Communities can stand together around the principle of fairness. If the principle of impartiality among people is ignored, it will not be possible to offer everyone the opportunity they deserve.

4. Friendship

Friendship is the state of being friends with someone. For most people, friendship is a combination of

compassion, loyalty, respect, love and trust. True friendship is when someone knows you better than you do. Friendship is a long-lasting achievement.

5. Bağlılık/ Sadakat

Bağlılık birine veya bir şeye sadık olma durumudur. Bağlılık önemlidir çünkü güvendiğimiz insanların eylemlerini ve davranışlarını öngörme riskini almamızı sağlayan bir değerdir. Bağlılık diğer bir ifadeyle sadakat anlamına gelir. Sadakat, insanların ilişkilerde, arkadaşlıklarda, işte veya başka bir ortamda önemli gördüğü özelliklerden biridir

6. Barış

Barış, savaş veya çatışma olmadığında, her şey mükemmel uyum ve özgürlük içinde bir arada bulunduğu ortaya çıkan haldir. Savaşın paramparça ettiği bir dünyada yaşadığımız için aslında barışa yeterince yabancı kaldığımız bir gerçektir. Bireysel anlamda düşünce olursak barış, yaşamımızda gerçek bir mutluluğa sahip olmak için önemlidir.

7. Başarı

Başarı, güven, güvenlik, iyi hissetme hissi, daha yüksek düzeyde katkı sağlama yeteneği ve umut sağlar. Başarı olmadan kendin, işin, hedeflerin ve hayallerin yarı yolda nefessiz kalırlar. Başarılı olmak, istenen Vizyonların ve planlanan hedeflerin başarılması anlamına gelir.

8. Büyüme

Büyüme bir şeyin daha büyük veya daha gelişmiş olması anlamına gelir. Kişisel gelişim ve değişimine önem verme büyümenin en önemli parçalarından biridir. Bir kişinin en yüksek potansiyeline ulaşması için kendini anlama ve geliştirme sürecidir. Kişisel gelişimle bağlantılı olan büyüme, bireyin olgunluğunda, başarısında ve mutluluğunda hayati bir öneme sahiptir.

5. Commitment/ Loyalty

Commitment is the state of being loyal to someone or something. Commitment is important because it is a value that allows us to take the risk of predicting actions and behaviours of people we trust. Commitment, in other words, means loyalty. Loyalty is one of the traits that people consider important in relationships, friendships, business, or any other setting.

6. Peace

Peace is the state that emerges when there is no war or conflict and everything coexist in perfect harmony and freedom. Since we are living in a world that has been torn apart by wars, it is a fact that we are actually estranged from peace. In individual terms, peace is important in order to experience real happiness in our lives.

7. Success

Success provides trust, security, well-being, the ability of contributing at a higher level, and hope. Without success, a person, his/her job, his/her goals, and his/her dreams are short of breath in the midway. Being successful means achieving desired visions and planned goals.

8. Growth

Growth means that something gets bigger or more developed. Giving importance to personal development and change is one of the most important elements of growth. It is the process of self-understanding and self-development in order for a person to reach his/her highest potential. Growth, which is linked to personal development, is crucial for an individual's maturity, success, and happiness.

9. Denge

Denge, herhangi bir niteliğin doğru miktarına (çok fazla veya çok az değil) sahip olmak anlamına gelir. Denge, uyuma ve eşitliğe yol açan bir şeydir. Birinin sıkı çalışmak ve eğlenmek arasında kurduğu dengeye hayran kalabilirsin. Çünkü bu denge durumu ona hayatı için en anlamlı ve en değerli olan niteliği kazandırmış durumdadır.

Yaşam içerisinde vakit harcayabilecek olduğun seçenekler neredeyse sınırsızdır. Ayrıca yaşamın içerisinde zevk alacağın şeylerin sayısı oldukça sınırlıdır. En iyi seçeneklerin bile kendine özgü ön koşulları ve kısıtlamaları vardır. Denge, bu ön koşullara ve kısıtlamalara dikkat etmene yardımcı olur. Böylece yaptığın işler ideal olarak istenen faydalı şeylere mümkün olduğunca yakın olur.

10. Din

Bir veya daha fazla ilahi varlığın tüm insan yaşamının kaderinden sorumlu olduğu inancına karşılık gelir. Aynı zamanda din, belirli bir dine mensup kişilerin inançlarını ifade edebilecekleri toplumsal yaklaşımı ifade eder. Dinin bireysel, toplumsal ve ulusal düzeyde önemi büyük ölçüde değişkenlik gösterir. İnsanlar genellikle dünyayı daha iyi anlamak isterler ve din, insanların sorularına cevap verir ve buna ek olarak hayata daha fazla anlam katmak için çeşitli amaçlar sunar. Din ayrıca toplumları ve milletleri birbirine bağlayabilir. Bu açıdan dini inancı önemsemek gerekir. Her ne kadar dünya üzerinden birbirinden farklı dini inanışlar söz konusu olsa bile her insanın dini bir manevi motivasyon kaynağı olarak kullanması mümkündür.

9. Balance

Balance means having the right amount (not too much or too little) of any trait. Balance is something that leads to harmony and equality. One might be amazed at the balance someone builds between working hard and having fun because this state of balance has given him/her the most meaningful and valuable quality for his/her life.

Options that you can spend time in life are almost limitless. On the other hand, the number of things one can enjoy in life is very limited. Even the best options have their own prerequisites and constraints. Balance helps one pay attention to these prerequisites and constraints. And thus, one's work is ideally as close as possible to the desired useful works.

10. Religion

Religion corresponds to the belief that one or more divine beings are responsible for all human beings' destiny. In the meantime, religion refers to the social approach through which people belonging to a particular religion can express their beliefs. The importance of religion at the individual, societal and national level varies significantly. People often want to understand the world better, and religion answers people's questions and in addition offers various purposes to add more meaning to life. Religion can also bind societies and nations together. In this respect, it is necessary to pay attention to religious belief. Although there are different religious beliefs in the world, it is possible for every person to use religion as a source of spiritual motivation.

11. Dürüstlük

Dürüstlük kendine ve başkalarına karşı kim olduğun ve ne istediğinle ilgili gerçekçi olmakla ilgilidir. Dürüstlük açıklığı teşvik eder, kişiye güç verir ve gerçekleri söyleme konusunda tutarlılık geliştirmesine yardımcı olur.

12. Güvenilirlik

Güvenilirlik, hayattaki en önemli temel değerlerden biridir. Tüm ilişkilerin üzerine inşa edildiği bir niteliktir. Başkalarıyla ilişki içinde olmak için güvenilirliğe ihtiyaç vardır. Güvenilirlik hem sosyal yaşamda hem iş hayatında gerekli olan bir değerdir.

13. Güvenlik

Güvenlik, emniyette olmanın yanında korunma önlemleri anlamına gelir. İnsanın fizyolojik bakımdan itici gücüdür. Bu açıdan güvenlik aslında insanın sahip olduğu en güçlü motivasyonlardan biridir.

14. İyilik

Belli insan gereksinmesini karşılayan, insan çıkar ve dileklerine uygun düşen, kişiye, topluma, bir sınıfa ya da başka bir kümeye, yararlar sağlayan maddi ya da manevi olgunun niteliğidir. Kısaca “özneye faydalı olma” durumudur. İyilik, hayatı yaşamaya değer kılan gizli bir bileşendir.

15. Maneviyat

Maneviyat, insan olmanın özünde olduğu gibi ruh ve iç yaşamla ilgilidir. Maneviyat hayatı dengeleyen bir değerdir. Maneviyat, aşırı koşullar altında dengeyi yakalamamızı sağlar. Bu açıdan maneviyat, davranışlarımız öğrenmek ve dengelemek için ömür boyu süren bir yolculuktur.

11. Honesty

Honesty is about being realistic with yourself and others about who you are and what you want. Honesty encourages openness, is empowering, and helps people develop consistency in telling the truth.

12. Reliability

Reliability is one of the most important core values in life. It is a quality upon which all relationships are built. Reliability is needed in order to be in a relationship with others. Reliability is a value that is necessary in both social and business life.

13. Security

Security means being safe as well as protection measures. It is the physiological driving force of human beings. In this respect, security is actually one of the strongest motivations of human beings.

14. Kindness

It is the quality of a material or spiritual phenomenon that meets certain human needs, conforms to human interests and wishes, and provides benefits to any individual, any society, any class or another group. In short, it is the state of “being useful to the subject”. Kindness is a secret component that makes life worth living.

15. Spirituality

Spirituality is related to the soul and inner life as it is at the core of being human. Spirituality is a value that balances life. Spirituality allows us to find balance under extreme conditions. In this respect, spirituality is a lifelong journey to learn and balance our behaviour.

16. Memnuniyet

Memnuniyet iyi duygular için kullanılan genel bir terimdir. İnsanlar yemek yemekten, uyumaktan, televizyon seyretmekten veya keyif aldıkları herhangi bir şeyi yapmaktan memnuniyet duyabilirler. Memnuniyet insana kendini iyi hissettirir. Yaşamındaki memnuniyet mutlulukla doğrudan bağlantılıdır.

17. Merhamet

Merhamet, başkalarının başında olan sorunları anlama ve onların bu sorunlardan kurtulmalarına yardımcı olmaktır. İnsan hayatında birçok ilişkinin derinlik, canlılık ve tutku ile bağlantılı olacak şekilde merhamet ile bir bağı vardır. Bu nedenle merhamet aynı zamanda kendine yapılmasını istediğin bir şeyi başkasına yapmak anlamını taşır.

18. Mutluluk

Mutluluk; iyilik, neşe veya memnuniyet duygusudur. İnsanlar başarılı, güvenli veya şanslı olduklarında kendilerini mutlu hissederler. Bu sebepten mutluluğun, hayatta önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

19. Öz Saygı

Özsaygı, bir kişinin kendi değeri hakkındaki genel duygusunu ifade eder. Bir kişinin kendisine ne kadar değer verdiğini ve kendisini ne kadar onaylayıp takdir ettiğini, ödüllendirdiğini veya sevdiğini ölçen bir tür ölçüttür.

16. Satisfaction

Satisfaction is a general term used for good feelings. People may find satisfaction in eating, sleeping, watching television, or doing anything they enjoy. Satisfaction makes people feel good. Satisfaction in life is directly related to happiness.

17. Compassion

Compassion is the state of understanding the problems that others experience and helping them tackle such problems. Many relationships in human life are linked to compassion in connection with profoundness, vitality, and passion. Therefore, compassion also means doing the thing that you wish to be done for yourself to others.

18. Happiness

Happiness is the feeling of well-being, joy, or contentment. People feel happy when they are successful, secure, or lucky. For this reason, it is possible to say that happiness has an important place in life.

19. Self-respect

Self-respect refers to a person's general sense of one's own worth. It is a kind of a criterion that measures how much a person values himself/herself and how much he/she approves, appreciates, rewards or loves himself/herself.

20. Saygı

Büyüklere, yaşlılara, değeri yüksek olanlara, kutsal bilinen kimselere, şeylere karşı duyulan, sevgi ve çekinmeyle karışık bağlılık; başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu, inceliği. Saygı, ilişki içinde olan birey veya kurumların, birbirlerinin ilgi ve tutumlarının farkında oldukları, yapıcı bir davranış tarzını benimsedikleri olumlu duygudur.

21. Sevgi

İnsanı bir kimseye ya da şeye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelen içsel duygu, sevme duygusudur. Sevgi bir adanmışlık ve tutkudur aynı zamanda tutarlıdır. Sevgi bir zorunluluk değildir. İnsan hayatında hemen hemen her şeye etki eden bir değerdir.

22. Sorumluluk

Sorumluluk, kişinin kendine ve başkalarına karşı yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi zorunluluğu, karakterin en önemli öğelerinden biri ve toplumun rahat bir şekilde düzeninin sağlanması için her bireyin üzerine düşen görevlerdir. Çağdaş toplumlarda bireyler toplumun bir parçası olarak kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidirler. Bu sorumlulukların en temelleri:

- ♣ Kanunlara saygılı olmak, kanunlara uygun yaşamak
- ♣ Başkalarının haklarını çiğnememek
- ♣ Devletin çalışmasına, görevini yapmasına engel olmamak
- ♣ Kamu kurum ve kuruluşlarının işleyişine uygun davranmak.
- ♣ Ortak alanlarda yer alan kamu mallarına zarar vermemek.

20. Respect

It is the devotion involving love and refrainment towards elders, old people, people of high value, holy people and things; it is the sense and courtesy of refraining from offending others. Respect is a positive emotion in which individuals or institutions in a relationship are aware of each other's interests and attitudes and adopt a constructive behaviour style.

21. Love

The feeling of love is the inner feeling that leads a person to show close attention and devotion to a person or a thing. Love is dedication and passion, but it is also consistent. Love is not a necessity. It is a value that affects almost everything in human life.

22. Responsibility

Responsibility is one's obligation to fulfil liabilities to himself/herself and others in a timely manner, it is one of the most important elements of personality, and it is each individual's duty to ensure a peaceful order within society. In modern societies, individuals must fulfil their responsibilities as part of society. Main responsibilities are:

- ♣ Respecting and abiding by laws,
- ♣ Not violating others' rights,
- ♣ Not preventing state's functions and duties,
- ♣ Acting in conformity with the operation of public institutions and organisations,
- ♣ Not damaging public goods in common spaces, protecting public property, and ensuring that everyone benefits from them equally.

23. Topluluk

Topluluk bir sosyal birimdir. Standartlar, din, nitelikler veya karakteristik özellikler gibi ortak bir şeye sahip olan küçük veya büyük sosyal birimlere topluluk adı verilir. Temel olarak, topluluklar sosyal etkileşimleri artırmak için oluşturulurlar. Topluluğun bir parçası olmak bir bireye yaşamak için güç, benlik hissi, ilgi, tutku ve amaç verir. Topluluk her insanın hayatında önemli bir yere sahiptir. Gelişimimiz konusunda etkisi çok büyük olan bu etkeni temel değerlerimiz arasındadır. Topluluk gelişim, değişim ve aynı zamanda refah için bir gereksinimdir.

24. Vatandaşlık

Vatandaşlık, genellikle bir ülke olan politik kurumların bir parçası olmak demektir. Anayasal ülkelerde, o ülkede yaşayanların devlet tarafından anayasada vaad edilen haklardan yararlanmaları için o ülkeye vatandaşlık bağı ile bağlı olmaları gereklidir. Bir vatandaş olmak her nerenin vatandaşı olduysan o yerdeki haklarını ve sorumluluklarını belirtir.

23. Community

Community is a social unit. Small or large social units that have something in common such as standards, religion, qualifications or characteristics are called communities. In basic terms, communities are created to increase social interactions. Being part of a community gives an individual strength, sense of self, interest, passion and purpose to live. Community has an important place in everyone's life. This factor, which has a vast impact on our development, is among our core values. Community is a necessity for development, change and also for well-being.

24. Citizenship

Citizenship means being part of political institutions, which usually constitute a country. In constitutional countries, those living in that country must be bound to that country by citizenship in order to benefit from the rights promised by the state in the constitution. Being a citizen indicates one's rights and responsibilities in his/her country of citizenship.

2.1- A- Diğer Bireysel Temel Değerler

Açıklık, Adalet, Adillik, Arkadaşlık, Bağlılık/ Sadakat, Barış, Başarı, Büyüme, Denge, Din, Dürüstlük, Güvenilirlik, Güvenlik, İyilik, Maneviyat, Memnuniyet, Merhamet, Mutluluk, Öz Saygı, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Topluluk, Vatandaşlık, Bilgelik, Bilgi, Büyüme/ ilerleme, Cesaret, Duruş, Eğlence, Etki, Güzellik, Hizmet, İçsel Uyum, İnanç, İstikrar, İtibar, İyilik, İyimserlik, Kararlılık, Katkı, Kazanım, Liderlik, Macera, Merak, Meydan Okuma, Mizah, Otorite, Öğrenme, Özerklik, Özgünlük, Popülerlik, Servet, Statü, Şöhret, Tanınma, Yaratıcılık, Yeterlilik, Aitlik, güvende hissetme, var olmak, eğitim, topluluğun parçası olmak, vatan, birlikte olmak, heyecan, umut, para, sağlık, bolluk, dini değerler, huzur, bayrak, çocuk, prestij...

2.1- A- Other Individual Basic Values

Openness, Justice, Fairness, Friendship, Commitment/Loyalty, Peace, Success, Growth, Balance, Religion, Honesty, Reliability, Security, Kindness, Spirituality, Satisfaction, Compassion, Happiness, Self-Esteem, Respect, Love, Responsibility, Community, Citizenship, Wisdom, Knowledge, Growth/progress, Courage, Stance, Entertainment, Influence, Beauty, Service, Inner Harmony, Belief, Consistency, Reputation, Well-being, Optimism, Decisiveness, Contribution, Achievement, Leadership, Adventure, Curiosity, Challenge, Humour, Authority, Learning, Autonomy, Authenticity, Popularity, Wealth, Status, Fame, Recognition, Creativity, Competence, Belonging, Feeling Safe, Existence, Education, Being Part of Community, Country, Togetherness, Excitement, Hope, Money, Health, Abundance, Religious Values, Tranquillity, Flag, Children, Prestige.

Common Human Values

3- TOPLUMSAL DEĞERLER

Değerler, insanların iyi, kötü, güzel, çirkin, doğru ve yanlış olanı tanımlamak için belirlemiş oldukları ölçütlerdir. Bir toplumda, bireylerin olumlu tepki verdikleri, yani onaylayıp benimsemeye değer buldukları düşünceler, kurallar, uygulamalar, maddi nesnelere gibi öğelere toplumsal değer denir. Değerler, bireylerin düşünce, tutum ve davranışlarında birer ölçüt oluşturur ve bireyleri benzer ölçütler etrafında toplayarak toplumun bütünlüğünü sağlar. Başka bir ifadeyle toplumsal değer; toplumun bireyleri tarafından paylaşılan, toplumu bir arada tutan ve sürekliliğini sağlayan ortak düşünce, duygu ve kanılar toplamıdır.

Bir toplumun yaşamında her şey değerlere göre algılanır. Bireyler, içinde yaşadıkları grup, toplum ve kültürün değerlerini benimserler. Toplumsal değerlerin temelini oluşturan ahlak ilkeleri, dinsel inançlar vb. bireylerin bir parçası hâline gelir. Bunları düşünce, değerlendirme ve seçimlerinde birer ölçüt olarak kullanırlar. Böylece; daha iyi, daha doğru, daha uygun, daha güzel ve daha önemli gibi genel yargılara ulaşma olanağı bulurlar.

Toplumsal değerler sayesinde maddi ve manevi varlıklar toplumun gözünde özel anlam kazanırlar. Örneğin bayrak maddi yapısının ötesinde toplumun bağımsızlık ve özgürlüğünün simgesidir. Bunun gibi doğruluk, iyilik, yardımlaşma da toplumun devamlılığını sağlayan temel değerlerdir. Her toplumun kendisine özgü olan değerlersistemi toplumsal kimlik adını alır. Türk, Fransız, Alman toplumlarının farklılığı, değerler sisteminin, dolayısıyla toplumsal kimliklerinin farklılığından kaynaklanır.

3- SOCIAL VALUES

Values are the standards that people set to define what is good, bad, beautiful, ugly, right and wrong. In a society, elements such as thoughts, rules, practices, material objects that individuals positively respond to, that is, that they approve and find worth adopting, are called social values. Values form criteria for individuals' thoughts, attitudes and behaviours and provide social integrity by gathering individuals around similar criteria. In other words, social value is the culmination of common thoughts, feelings and opinions, which are shared by the members of the society, hold the society together and ensure its continuity.

In a society's life, everything is perceived according to values. Individuals adopt values of the group, society and culture in which they live. Moral principles and religious beliefs, which form the basis of social values, become part of individuals. They use these values as measures in their thoughts, evaluations and choices. Therefore, they find the opportunity to reach general judgments such as better, more correct, more appropriate, more beautiful and more important.

Thanks to social values, tangible and intangible assets gain a special meaning in the eyes of society. For example, the flag, beyond its material structure, is a symbol of the independence and freedom of a society. Similarly, truthfulness, kindness and cooperation are the basic values that ensure continuity of the society. Values system unique to each society is called social identity. The difference between Turkish, French and German societies stems from the difference in their value systems and hence their social identities.

3-1. Toplumsal Değerlerin Özellikleri:

- ❖ Toplumun çoğunluğunca benimsenmiştir.
- ❖ Önem dereceleri farklıdır.
- ❖ Kuşaktan kuşağa aktarılır.
- ❖ Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişir.
- ❖ Aile, din gibi kurumlar güçlerini değerlerden alırlar.
- ❖ Davranışları yönlendirici toplumsal ilişkileri belirleyici etkiye sahiptirler.

3-2. Toplumsal Değerlerin İşlevleri:

- ❖ Toplumsal ilişkileri düzenler, toplumsal uyumu destekler
- ❖ Toplumda işbirliği ve dayanışmayı gerçekleştirir.
- ❖ Biz duygusunu geliştirerek toplumsal bütünleşmeyi sağlar.
- ❖ Toplumda istenen arzu edilen düşünce ve davranış kalıplarını belirler.
- ❖ Bireylerin toplumsal kimliğinin oluşmasında etkin rol oynar, toplumsal statü ve rollerini seçme ve gerçekleştirmelerinde rehberlik eder.
- ❖ Kişilerin toplum tarafından değerlendirilmesinde bir araç ve ölçüt oluşturur.
- ❖ Toplumsal denetimi sağlar.
- ❖ Aynı değerleri paylaşan bireylerin toplumsal grupları oluşturmalarını sağlar.
- ❖ Toplum açısından yararlı nesne ve durumları göstererek bireylerin bunlar için çaba göstermelerini sağlar.

3-1. Features of Social Values:

- ❖ They are adopted by most of the society.
- ❖ They have different significance degrees.
- ❖ They are passed on from generation to generation.
- ❖ They vary from society to society and change in the same society over time.
- ❖ Institutions such as family and religion are empowered by values.
- ❖ They have the power of providing guidance for behaviours and determining social relations.

3-2. Functions of Social Values:

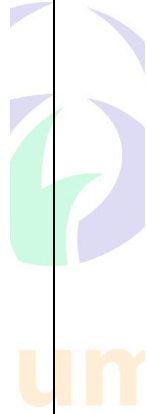
- ❖ They regulate social relations and support social cohesion.
- ❖ They achieve cooperation and solidarity within the society.
- ❖ They ensure social integrity by developing a sense of “we-feeling”.
- ❖ They determine desired thinking and behaviour patterns within the society.
- ❖ They play an active role in creating social identities of individuals and provide guidance in selecting and realising social status and roles.
- ❖ They function as a means and a criterion for individuals’ being evaluated by the society.
- ❖ They ensure social supervision.
- ❖ They ensure that individuals sharing the same values build social groups.
- ❖ By showing socially beneficial objects and situations, they ensure that individuals make effort for these.

3-3. Toplumsal Değerler Nelerdir?

Bireysel değerlerle toplumsal değerler çoğunlukla aynıdır. Toplumu oluşturan bireylerin değerleri aynı kavramlar veya kurumsallaşmış değerler olarak karşımıza çıkar. Vatan, bayrak, ahlak, bağımsızlık, saygı, hoşgörü, adalet, doğruluk, iyilik, yardımlaşma...

3-3. What are Social Values?

Individual values and social values are mostly the same. Values of individuals constituting the society appear as the same concepts or institutionalized values: homeland, flag, morality, independence, respect, tolerance, justice, righteousness, kindness, cooperation.

4- EVRENSEL İNSANLIK DEĞERLERİ VE EKOLOJİK DEĞERLER

4.1- Evrensel İnsanlık Değerleri

Bu değerler çoğunluk tarafından en iyi, en doğru ve en faydalı olduğu kabul edilen geliştirilmiş davranış prensipleridir. İnsanların bir arada yaşama koşullarını iyileştiren sosyal hayatı ve birlikte yaşanan çevreyi yazılı olmayan normlarla rahatlatan güzelleştiren anlamlı kılan değerler bu grupta yer alır.

Bir toplumda belli şartlara bağlı olmaksızın arzu edilen, faydalı görülen ve beğenilen şeyleri gösteren ölçütler “Evrensel insanlık değerleri” olarak kabul edilir. Bunlar

Toplum üyeleri tarafından paylaşılan iyi, doğru, güzel ölçülerdir. Bu değerler, iyi ve geçimli bir sosyal hayatı sağlar; insan ilişkilerini düzenlemeye yönelik çok önemli işlev görür.

Ortak evrensel değerler dünyayı başkalarıyla paylaşmak, daha iyi daha özgür daha saygılı ve keyifli bir yer haline getirmek için tüm sosyal gruplarda özelliklerine bakılmaksızın tanınmakta ve uygulanmaktadır.

Toplumsal değerlerin bir kısmı birçok toplum ya da ulus tarafından benimsenebilir. “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile ortaya konulan değerler evrensel niteliktedir.

İnsanın gelişimi ve eğitimi bir süreçtir. Bu süreçte -yaşam algısı temelinde- bazı değerlerin içselleştirilmesine gereksinim duyulur. Gelişen dünya ve değişen toplum, söz konusu ihtiyacın yaşam sahası olarak karşımıza çıkar.

4- UNIVERSAL HUMANISTIC VALUES AND ECOLOGICAL VALUES

4.1- Universal Humanistic Values

These values are generalised behaviour principles, which are accepted to be the best, the most accurate and the most beneficial by the majority of the society. Values that improve people’s living conditions, make social life and the habitat comfortable with unwritten norms, beautify them and make them meaningful are included in this group.

Criteria that show what is desired, regarded as useful and liked in a society, regardless of certain conditions, are accepted as "universal human values". These are the measures of good, right, and beautiful, which are shared by the members of the society. These values ensure a good and harmonious social life and play a very pivotal role in regulating human relations.

Common universal values are recognized and applied in all social groups, regardless of their characteristics, in order to share the world with others, to make it a better, freer, more respectful and enjoyable place.

Some of the social values can be adopted by various societies or nations. The values set forth in the “Universal Declaration of Human Rights” are of a universal nature.

Human development and education is a process. In this process, there is a need to internalise some values on the basis of the perception of life. Developing world and changing society appear as the living space of the given need.

Gelecek nesillerin dünyadaki en temel ihtiyaçları bu duygulardan yola çıkarak hareket eder. Bu bağlamda UNESCO tarafından çocuklara öğretilmesi gereken değerler de bu anlamda önemlidir ve olmazsa olmazdır.

UNESCO' nun çocuklara öğretilmesi gereken 12 ortak evrensel değeri şunlardır:

1. Özgürlük 2. Barış 3. Mutluluk 4. Sevgi 5. Hoşgörü 6. Dürüstlük

7. Alçak gönüllülük 8. Sorumluluk 9. Birlik 10. Sadelik 11. İşbirliği 12. Saygı

Bunlardan başka aşağıdakiler de evrensel değerlerdir:

Dostluk, Yardımseverlik, işbirliği yapma duygusu, ahlâklı olma, yoksulları korumak, iyi insan olmak, iyi vatandaş olmak, iyilik ve olumlu yaklaşım, aidiyet duygusu, teknoloji kullanımı, inovatif düşünebilme, sürekli gelişim & mesleki eğitim+ sertifikasyon, arkada eser bırakma, gerçeğe saygı, eşitlik, insan onuruna saygı, kişisel bütünlük ve adalet

4-2- Ekolojik Değerler

Ekoloji canlıların birbirleriyle ve çevreleri ile olan karşılıklı etkileşimleri üzerine çalışan bilim dalıdır. Toplumlar tarihsel birikimleri ve kültürel özelliklerine bağlı olarak yaşadıkları doğal çevrenin korunmasına yönelik farklılık gösteren davranış kalıplarına sahiptir. Toplumların çevreye duyarlı toplum yapılarına doğru dönüşüm göstermesi farklı yaklaşım ve hızlarda olsa bile giderek artmaktadır. Özellikle iyi korunmuş doğal alanların, organik tarımın, temiz su kaynaklarının insan sağlığına ne derece önemli katkı sağladığına ilişkin bilimsel çalışmalar arttıkça vatandaşların kendi ve ailelerinin

The most basic needs of future generations derive from these feelings. In this context, values that should be taught to children according to UNESCO are also important and indispensable in this respect.

12 universally accepted core values that need to be taught to children according to UNESCO are as follows:

1. Freedom, 2. Peace, 3. Happiness, 4. Love, 5. Tolerance, 6. Honesty,

7. Humility, 8. Responsibility, 9. Unity, 10. Simplicity, 11. Cooperation, 12. Respect.

Apart from these, the following are also universal values:

Friendship, benevolence, cooperation, decency, protecting the poor, being a good person, being a good citizen, kindness and positive approach, the sense of belonging, use of technology, innovative thinking, continuous development and vocational training and certification, persistency, respect for reality, equality, respect for human dignity, personal integrity, and justice.

4-2- Ecological Values

Ecology is the science that studies interactions of living things with each other and with their environment. Depending on their historical background and cultural properties, societies have different behavioural patterns for the protection of the natural environment in which they live. Despite different approaches and paces, transformation of societies towards environmentally sensitive social structures is an increasing trend. As scientific studies on how well-protected natural areas, organic agriculture and clean water resources contribute to human health

sağlığını koruyabilmek adına gönüllü olmaları gerekmektedir. Ekolojik değerler, çevresel faydaları tanımlayan kriterlerdir. Yaşadığımız çevreye dikkat, saygı ve empatidir. Yetişkinlerin çevreye karşı duyarlı, dengeli ve dürüst olmaları için küçük yaşlardan itibaren bu değerlerle ilişkilendirilmesi önemlidir. Ekolojik değerler, kişinin Çevresindeki doğal ortam karşısındaki davranışını belirleyecek olan temellerle bağlantılıdır. Bu nedenle pozitif eylem, doğanın bize sağladığı kaynakların rasyonel ve saygılı kullanımına yönelik dengenin bir parçasıdır. Kişinin çevredeki rolünü anlamasını sağlayacak bir öğrenme sürecidir.

Ekolojik etik, çevre ve insanların ilişkisini ve bu ilişkide etiklerin nasıl rol oynadığını inceleyen ahlak kurallarının bir dalıdır. Ekolojik etik hayvan bitki ve diğer canlıların insanlar kadar toplumun bir parçası olduğuna inanır.

Bu bağlamda örneğin insanın yaşam hakkına saygı ne kadar ortak bir insani değerse aynı hak bitkiler, hayvanlar ve ekolojik sistem için de geçerlidir.

Ekolojik değerler, yaşadığımız alanı korumamıza ve böylece gerçekten sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmemize olanak tanıyan basit ama önemli eylemlerle en basit ortamlarda uygulanabilir nitelikte çevre için faydaları tanımlayan kriterlerdir. Bu nedenle ekolojik bağlamda olumlu eylemler doğanın bize sağladığı kaynakların rasyonel ve saygılı kullanımını sağlayan dengenin bir parçasıdır. Bu değerler; yaşam, su, toprak ve hava için yaşamsal unsurların yanı sıra; doğal çevreye, bitkilere, hayvanlara, ekosistemlere saygı

increase, citizens need to volunteer in order to protect their own health as well as their families' health. Ecological values are the criteria that define environmental benefits. It is the attention, respect and empathy to the environment we live in. In order for adults to be sensitive to the environment, balanced and honest towards the environment, it is important to associate them with these values from an early age. Ecological values are linked to the bases that will determine one's behaviour towards the natural environment around him. Therefore, positive action is part of the balance towards rational and respectful use of the resources that nature provides us. It is a learning process that will enable a person to understand his/her role in the environment.

Ecological ethics is a branch of ethics that examines the relationship between the environment and people and how ethics plays a role in this relationship. Ecological ethics believes that animals, plants and other living creatures are as much part of the society as human beings.

In this context, for example, as respecting the human right to life is a common humanistic value, the same right is also valid for plants, animals and the ecological system.

Ecological values are the criteria that define the benefits for the environment and can be applied from the simplest environments, with simple but significant actions that allow us to take care of the area where we live and thus achieve truly sustainable development. Therefore, positive actions in an ecological context are part of the balance that ensures the rational and respectful use of the resources that nature provides us. These values

duyulan çevre lehine davranış ve eylemlerden oluşur. Nihayetinde insanın çevredeki rolünün farkına varmasını sağlayacak bir öğretim sürecidir.

Ekolojik değerlerin temeli evrensel insani değerlere dayanmaktadır. Tüm varlıklar toplumun birer parçasıdır ve yaşamın fonksiyonel öğeleri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ekolojik etiğe göre her birey diğer varlıklara olan davranışlarında manevi ve ahlaki değerleri göz önünde bulundurmalıdır. Her bireyin huzur, güven, sağlık içinde yaşayabileceği bir düzen oluşturması ve bunu yaparken de bilinçli bir vicdan ile yaklaşması için ekolojik etik ortaya çıkmıştır. Ekolojik etikler, çevre ve insanların ilişkisini ve bu ilişkide etiklerin nasıl rol oynadığını inceleyen ahlak kurallarının bir dalıdır. Ekolojik etikler insanların, hayvanlar ve bitkiler gibi diğer canlılar kadar toplumun bir parçası olduğuna inanır. Bu bağlamda örneğin insanın yaşam hakkına saygı ne kadar ortak bir insani değerse aynı hak bitkiler, hayvanlar ve ekolojik sistem için de geçerlidir.

Ekolojik sistem sınır tanımaz, evrenseldir. Denizler, nehirler, dağlar ülkelerin sınırlarını aşarak başka bir ülkede devam ederler.

Örnek 1- Dicle Nehri, Türkiye'de doğup birçok kolu olan ve Irak topraklarına geçip orada Fırat'la birleşerek Şattülarap'ta Basra Körfezi'ne dökülen nehirdir.

consist of acts, behaviour and actions in favour of the environment where the natural environment, plants, animals, ecosystems are respected in addition to the vital elements for life, water, land, and air. It is eventually a teaching process that will make a person aware of his/her role in the environment.

Ecological values are based on universal humanistic values. All beings are part of the society and are accepted as functional elements of life. Therefore, according to ecological ethics, every individual should consider spiritual and moral values in their behaviours towards other beings. Ecological ethics has emerged in order for each individual to create an order in which they can live in peace, security and health and to approach his/her environment with a conscious conscience while doing this. Ecological ethics is a branch of ethics that examines the relationship between the environment and people and how ethics plays a role in this relationship. Ecological ethics believes that animals, plants and other living creatures are as much part of the society as human beings. In this context, for example, as respecting the human right to life is a common humanistic value, the same right is also valid for plants, animals and the ecological system.

Ecological system is without borders, it is universal. Seas, rivers, mountains cross country borders and stretch out to another country.

Example 1- The Tigris River is a river that originates in Türkiye, has many branches, passes through Iraqi lands and joins the Euphrates there and flows into the Persian Gulf in Shatt al-Arab.

Musul'da Büyük ve Küçük Zap sularıyla birleşir. Mezopotamya ovasına iner, bundan sonra Bağdat yakınlarında Fırat'a 35 km yaklaşır. Burada yine İran'dan gelen Piyale Nehri ile birleşir. Bu birleşmeden sonra tekrar Fırat'a yaklaşır ve Kurna yakınında Basra'nın 64 km yukarısında Fırat'la birleşerek Şatt'ül-Arab ismini alır ve Basra Körfezi'ne dökülür.

Dicle Nehri'nin bu yolculuğu bize suyun ortak evrensel bir değer olduğunu açıklıkla anlatır. Göller, denizler, ormanlar insanlığın ortak değerleridir.

Dicle Nehri, güneye doğru akarken Cizre ilçesinin içinden Habur Suyu kavşağına kadar 40 km uzunlukta Türkiye-Suriye arasında sınırı meydana getirir. Habur Suyu ile birleştikten sonra Irak topraklarına girer. Dicle, Irak toprağında çöküntü çukurdan akarak, dar boğazları aşar

Örnek 2- Douro Nehri İspanya'da Kastilya ve Leon bölgesinin Soria ilinde doğan ve Portekiz'in kuzeyinde Porto'da Atlas Okyanusu'na dökülen nehir. Nehrin toplam uzunluğu 897 kilometredir. Bunun 572 km'si İspanya topraklarında, 213 km'si ise Portekiz topraklarındadır. 112 km'si ise İspanya ile Portekiz sınırındaki uluslararası bölgededir. Bu bölgenin İspanya tarafında Arribes del Duero Doğa Parkı ve Portekiz tarafında Uluslararası Douro Doğa Parkı bulunmaktadır.

Duoro Nehri de tıpkı Fırat Nehri gibi ortak bir değerdir. Her ikisi de eko sistemin devamını sağlayan birer ortak ekolojik değerdir. Dünyada örnek verdiğimiz bu iki nehir gibi denizler, dağlar, ovalar, ormanlar vb var. Korunmaları ve sonraki kuşaklara aktarımı ancak ortak değer anlayışında birleşerek mümkün olabilir.

The Tigris River crosses the narrow straits by flowing from the collapse basin in the Iraqi lands and joins with the Great and Little Zap rivers in Mosul. It descends to the Mesopotamian plain, afterwards it approaches 35 km to the Euphrates near Baghdad. Here it unites with the Piyale River, which also comes from Iran. After this union, it approaches the Euphrates again and merges with the Euphrates 64 km above Basra near Kurna, taking the name of Shatt al-Arab and pouring into the Persian Gulf.

This journey of the Tigris River clearly tells us that water is a common universal value. Lakes, seas, forests are the common values of humanity.

As the Tigris River flows towards the south, it forms the border between Türkiye and Syria, stretching 40 km from inside the town of Cizre to the Habur River junction. After merging with the Habur River, it enters Iraqi territory.

Example 2- The Douro River is a river that originates in the province of Soria in the Castile and Leon region of Spain and flows into the Atlantic Ocean at Porto in the north of Portugal. The total length of the river is 897 kilometres. 572 km of the river is in the territory of Spain, and 213 km of it is in the Portugal territory. 112 km of it is in the international zone on the border between Spain and Portugal. This region has the Arribes del Duero Natural Park on the Spanish side and the International Douro Nature Park on the Portuguese side.

The Duoro River is a common value just like the Euphrates River. Both are common ecological values that ensure the continuation of the ecosystem. There are other seas, mountains, plains, forests, etc.

In the world, just like these two rivers we give examples of. Their preservation and transfer to next generations can only be possible by uniting in the understanding of common value.

4.2-2-A- Çevre Sevgisi

Gezegeni ve onu oluşturan unsurların her birini, sürdürülebilirliğini önemsemeye dayanır. Sağlıklı ve temiz gezegene sahip olabilmemiz için çevre sevgi ve bilincinin erken yaşlardan itibaren ailede ve okullarda, kurumsal kültüre de dâhil edilerek aşılması gerekir.

4.2-2-B- Çevreye Saygı

Saygı, insanların tüm canlıların niteliklerini ve haklarını kabul etmelerini, tanımlarını ve değer vermelerini sağlar. Doğa ile uyumlu bir dengenin sağlanabilmesi için çevremizi korumak ve çevre kurallarına uymak gerekmektedir. Bu koruma ve kurallara uyma saygı duygusunun oluşmasını sağlar.

4.2-2-C- Ekolojik Girişim ve Katılım

Değerler, gezegendeki her vatandaşın aktif katılımıyla gerçekleştirilebilir. Ekolojik kampanyalara, etkinliklere işbirliklerine katılmak en büyük önceliğimiz olmalı ve bu katılım kültürü topluma kazandırılmalıdır. Doğaya verilen zararı hepimizin fark etmesini sağlamak, doğal unsurlar üzerinde mantıksız bir hâkimiyet kurma arzusunun önüne çıkan her şeyi yok etmek, alınması gereken temel eylem olmalıdır

Ekolojik kampanyalara aktif olarak katılmak belki de en önemli faaliyettir, çünkü onun sayesinde çevre hakkında çok ciddi bir şekilde sorumlu ve düşünceli bir farkındalık yaratabiliriz, bu sayede verdiğimiz zarara neden olan alışkanlıkları tersine çevirebiliriz. Belki böylece gelecek için daha fazlasını önlemek mümkün olacaktır.

4.2-2-A- Environmental Love

It is based on caring for the planet and each of its constituent elements, and its sustainability. In order for us to have a healthy and clean planet, love and awareness of the environment should be instilled from an early age in the family and schools, by also including them in the corporate culture.

4.2-2-B- Ecological Respect

Respect allows people to accept, recognize and appreciate the qualities and rights of all living creatures. In order to achieve a harmonious balance in compliance with the nature, we must protect the environment and abide by environmental regulations. This protection and compliance helps to build the sense of respect.

4.2-2-C- Ecological Initiative and Participation

Values can be executed from the active participation of each citizen on the planet. Collaborating and being part of campaigns in favour of ecology must be our top priority and this participation culture must be acquired by the entire society. Making all of us aware of the damage that is being caused to the nature, destroying everything that is in the way for the desire to have an irrational dominion over natural elements, must be the main action to be taken.

Actively participating in ecological campaigns is perhaps the most important activity of all, because thanks to it we can create a responsible and thoughtful awareness about the environment in a very serious way in search of being able to reverse the habits that caused damage that we suffer today and avoid more for the future.

4.2-2-D- Çevresel Sorumluluk

Tüm insanlar çevrenin korunmasından doğrudan sorumludur. Sorumluluk; eylemleri ve sonuçlarını yansıttığı için ahlaki bir etik eylemdir. Ekolojik olarak sorumlu olmak, doğal unsurlara ve bileşenlerine fayda sağlayan davranışlarla birlikte bilinçli hareket etmek anlamına gelir.

4.2-2-E- Ekolojik Farkındalık

İnsan eylemlerinin etkisi dünya üzerinde olumsuz iz bırakır. Karbon ayak izleri, ihtiyaç fazlası su ve elektrik kullanımı, doğanın tahrip edilmesi, bireysel obje ve kaynakların kamu kurum ve kuruluşlarına ait kaynakların bilinçsiz tüketimi olumsuz iz bırakan eylemlerdendir. Ekolojik farkındalık; kendimiz, davranışımız ve bunun gerektirdiği sonuçlar hakkında sahip olduğumuz anlayış ve bilgilerdir. Bu bilgi ve anlayışa ulaşmak; eylemlerimize rehberlik etmek için eylemlerimizin çevreyi ne ölçüde etkilediğini bilme farkındalığını yani ekolojik farkındalığı gerektirir.

4.2-2-F- Ekolojik Duyarlılık

Tüm insanlar duyuları aracılığıyla algılama yeteneğine sahiptir. Bu algılama, çevre sorunları ve gezegenin maruz kaldığı riskler hakkında düşünmeye yol açabilir. Ebeveynlerin ve öğretmenlerin örnek ve azimleriyle küçüklere çevrenin tüm unsurlarına saygı duymanın ve korumanın önemini öğretmeleri gereken yer burasıdır.

4.2-2-D- Environmental Responsibility

We are all directly responsible for the environmental protection. Responsibility itself is an act of moral ethics, since it represents actions and their consequences. In the ecological terms, being responsible means acting consciously, accompanied by behaviour that benefits natural elements and their components.

4.2-2-E- Ecological Awareness

The impact of human actions leaves negative traces on the planet. Carbon footprint, redundant use of water and electricity, environmental damage, unconscious consumption of personal objects and resources as well as resources of public institutions and organisations are among those actions leaving negative traces. When we talk about awareness, we are referring to that knowledge that we have of ourselves, our way of acting and the effects that this causes. Achieving this awareness gives us the ability to know how much our actions influence the environment to redirect our actions.

4.2-2-F- Ecological Sensitivity

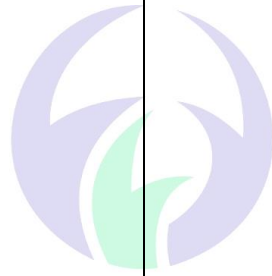
All human beings have the ability to perceive through the senses. This can lead to reflect on environmental problems and the risks to which the planet is exposed. It is here, where parents and teachers must, with their example and perseverance, make the little ones learn the importance of respecting and conserving all the elements of the environment.

4.2-2-G- Ekolojik sorumluluk

Ekolojik korumadan tüm insanlar doğrudan sorumludur. Bu, bir şekilde diğer değerleri, özellikle de sevgiyi içeren bir değerdir. Sorumluluğun kendisi, eylemleri ve sonuçlarını temsil ettiği için ahlaki bir etik eylemdir. Ekolojik durumda, sorumlu olmak, doğal unsurlara ve bileşenlerine fayda sağlayan davranışlarla birlikte bilinçli hareket etmek anlamına gelir.

4.2-2-G- Ecological Responsibility

We are all directly responsible for the environmental protection. This is a value that somehow involves the rest of the values, especially that of love. Responsibility itself is an act of moral ethics, since it represents actions and their consequences. In the ecological terms, being responsible means acting consciously, accompanied by behaviour that benefits natural elements and their components.

Common Human Values

4.2-1- Ekolojik Değerler Neden Önemlidir?

Ekolojik değerlerin gerçekleştirilmesi, insan gelişiminde mevcut toplumun dönüşümünde gezegendeki tüm canlılar için daha iyi bir yaşam kalitesi sağlayan daha dengeli bir dünya arayışında hayati bir rol oynamaktadır. Bu değerler; yaşam, su, toprak ve havanın yaşamsal önemlerine ek olarak doğal çevreye, bitkilere, hayvanlara ve ekosistemlere saygı duyulan bir çevreye elverişli eylem ve davranışları geliştirmeyi içerir.

Her geçen gün, insanların sorumsuz davranışlarının bir sonucu olarak gezegenimiz ciddi şekilde yaralanıyor. Bunun nedeni, çevreye sevgi ve saygıyı teşvik eden duyarlılık, kültür ve eğitim eksikliğidir. Ekolojik değerler, yaşadığımız alana özen göstermek ve böylece gerçekten sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için basit ama anlamlı eylemler yoluyla; çevreye sevgi ve saygıyı teşvik, duyarlılık, kültür ve eğitim eksikliğinin giderilmesi yoluyla uygulanabilir. Bu anlamda ekolojik değerler önem taşımaktadır.

Ekolojik değerlerin çevre ile uyum içinde olması; yol gösterici nitelikte olduğunun bilinciyle önemi, gezegendeki yaşam kalitesinin dengeli bir şekilde ve doğal unsurlara saygı temelinde korunması ve güçlendirilmesinde yatmaktadır. Mülteci, göçmen ve sığınmacılar doğayı sevmeye ve saygı duyma konusunda eğitildiğinde, çevreyi koruma ve saygılı bir şekilde bir arada yaşama için eylemler gerçekleştirecek etik anlayışa sahip davranışlar edinmeleri sağlanabilir.

4.2-1- Why are ecological values important?

The implementation of ecological values plays a very important role in the development of the human being, to achieve the transformation of the current society in search of a more balanced world that provides a better quality of life for all of us who inhabit the planet. These values consist of acts, behaviour and actions in favour of the environment where the natural environment, plants, animals, ecosystems are respected in addition to the vital elements for life, water, land, and air.

Every day the planet suffers serious injuries due to the irresponsible actions of human beings. This is due to the lack of sensitivity, culture and education in which love and respect for the environment is promoted. Ecological values can be applied from the simplest environments, with simple but significant actions that allow us to take care of the area where we live and thus achieve truly sustainable development. In this respect, ecological values matter.

Understanding that ecological values are capable of guiding and guiding the way of being in harmony with the environment, its importance lies in protecting and strengthening the quality of life on the planet in a balanced manner and based on respect for natural elements. When refugees, migrants and asylum seekers are educated on loving and respecting nature, it can be ensured that they acquire behaviours with an ethical understanding, which will enable them to carry out actions for the conservation and respectful coexistence with the environment.

4.2-2-Ekolojik Değerlerin

Sınıflandırılması:

Ekolojik değerler; çevreye sevgi, çevreye saygı, ekolojik inisiyatif, katılım, doğal kimlik, çevresel sorumluluk, ekolojik dürüstlük ve ekolojik farkındalık olarak sınıflandırılabilir.

4.2-3- Çevre Kirliliğinin Önlenmesinde Vatandaşların Rolü

4.2-3- A) Çöpi Azaltmak

Çöpi atmayın ve çevreyi kirletmeyin: Çöpler görüntü kirliliğinin yanı sıra toprak, su ve hava kalitesini de bozan bir unsurdur. İnsanlarda hastalığa neden olan birçok böcek ve kemirgenin yaşamasına ortam sağlar. Ana anahtar, çöp sıralamasını korumaktır. Malzemeleri çöp yerine geri dönüşüme gönderme yoluyla doğal kaynaklar, depolama alanları, enerji temiz hava ve su korunabilir. Bu hem yerel hem evrensel fayda sağlayacak bir girişimdir. Dolayısıyla öneriden çok yasal zorunluluk haline gelmesi gereklidir.

4.2-3- B) Plastik kullanımını azaltmak

Daha az plastik kullanın: Plastik poşetler, bardaklar, pipetler küresel olarak ciddi bir sorun haline gelmiştir. Yavaş yavaş bozulması, neredeyse geri dönüşü olmayan sonuçlara hayvanların ölümüne Ekoloji üzerinde çok güçlü bir etkisi olan toprak ve suyun kirlenmesine neden olur.

4.2-2- Classification of Ecological Values:

Ecological values can be classified into environmental love, ecological respect, ecological initiative, participation, natural identity, environmental responsibility, ecological honesty, and ecological awareness.

4.2-3- Role of Citizens in Preventing Environmental Pollution

4.2-3- A) Reducing waste

Do not throw garbage and pollute the environment: In addition to disfiguring the landscape aspect, this is a factor that degrades the quality of soil, water, and air. In addition, it attracts a number of annoying insects and rodents, which cause diseases in humans. The main key is to maintain the garbage order. By recycling materials instead of sending them to garbage, natural resources, landfills, energy, clean air and water can be conserved. This is an initiative that will provide both local and global benefits. Therefore, it should become a legal obligation rather than a recommendation.

4.2-3- B) Reducing plastic use

Make less use of plastic: Plastic bags, cups, straws become a serious problem on a global scale. It slows process of degradation brings almost irreparable consequences, death of animals, contamination of soil and water that affects ecology so much.

Bu nedenle Ekolojik, kumaş veya biyolojik olarak parçalanabilen torba, bardak, pipet kullanımına ilişkin yeni önlemler almak önemlidir. Poşetler küresel ölçekte ciddi bir sorundur.

4.2-3- C) Eko-seyahat

Alternatif araçlar kullanın: Bu, çevreye zararlı karbon Emisyonlarının ve aşırı fosil yakıt kullanımının önlenmesine yardımcı olur. Bisiklet, toplu taşıma, tren vb. alternatif ulaşım şekilleri teşvik edilmelidir. Avrupa'da çoğu şehirde insanların şehir içi trafikte daha güvenli ve rahat hareket etmelerini sağlayan iyi gelişmiş bisiklet ve yürüyüş yolları sistemi vardır. Toplumlar bisiklet, scooter, otobüs, tren, metro, tramvay gibi alternatif toplu ulaşım araçlarının farkına varmalı ve bunlardan faydalanmalı ve bu şekilde çevrenin korunmasında işbirliği sağlanmalıdır. Toplu taşıma araçlarının doğal gaz, elektrik veya hybrid sisteme geçişi hızlandırılmalıdır.

4.2-3- D) Bahçeler ve kompost

Bahçeli yaşam alanlarını tercih edin ve kompost yetiştirin: Bu, ekoloji ile çalışmanın çok etkili bir yoludur. Kompostlama, organik atık karışımının kontrollü olarak yüksek kaliteli gübrelere dönüştürülmesidir. Bu süreç, doğal olarak yeryüzünde (toprakta) olanları taklit eder. Bahçeler ise toprağın nemini kaybetmesini ve toprağın tükenmesini engeller, canlıların tüketimine yiyecek ve bitki sağlar.

Hence, it is important to take new actions regarding the use of ecological, fabric or biodegradable bags, cups and straws. Bags are a serious problem on a global scale.

4.2-3- C) Eco-travel

Use alternative means of transportation: This helps to avoid carbon dioxide emissions that harm the environment, as well as the excessive use of fossil fuel. Alternative means of transportation such as bicycles, public transport, and train should be promoted. In most of the European cities, there are well-developed bicycle and walking trail systems, which enable people to act safely and comfortably within urban traffic. Communities must become aware and make use of alternative means of transport such as bicycles, public transport, trains, among others, and in this way collaborate in environmental preservation. Public transport vehicles' transition to natural gas, electricity and hybrid systems should be accelerated.

4.2-3- D) Gardens and compost

Prefer living spaces with gardens and grow compost: This is a very effective way to collaborate with ecology. Composting is the controlled transformation of a mixture of organic waste in order to obtain high quality fertilizer. This process mimics in a very natural way what happens on the surface of the ground. Orchards, for their part, prevent soil moisture from being lost and prevent the land from degrading, in addition to providing food and plants that are consumed by humans.

4.2-3- E) Enerjiden tasarruf etmek

Daha az enerji kullanarak karbon Emisyonlarını azaltmaya yardımcı olunabilir. Evde enerji tasarrufu yapmanın birçok yolu vardır. Bunlar arasında, elektrikli cihazları azaltmak, ısıtmayı kısmak ve çamaşırları kurutmak için kurutma makinaları yerine asmak, elektrikli süpürgeyle süpürmek yerine toz almak ve silmek yer alır. Su ve elektrikten tasarruf doğal kaynakların korunmasına yardımcı olur. Bu unsurları makul bir şekilde kullanmayı öğrendiğinizde, daha fazla Ekolojik sistemi koruyarak kaynakların aşırı kullanımından kaçınılmış olunur.

4.2-3- F) Yenilenebilir enerji kullanmak

Karbon emisyonlarınızı azaltma evlerinde yenilenebilir enerji kullanımı güneş ve rüzgar enerji sistemleri teşvik edilebilir. Benzinli veya dizel yakıtlı araba yerine elektrikli araba kullanılabilir. Toplu taşımalarda hybrid, elektrikli ve doğal gazlı araçlar kullanılabilir.

4.2-3- G) Yiyecekleri israf etmemek

Tarım ilacı kullanmadan kendi meyve ve sebzelerimizi yetiştirebiliriz. Tarım ilaçları zararlı böcekleri öldürürken aynı zamanda su ve hava kirliliği yapmakta ve ekosisteme zarar vermektedir. Kendi yiyeceğini üretmek aynı zamanda ürünleri süpermarketlere taşımak için kullanılan fosil yakıt miktarını azaltmaya da yardımcı olacaktır. Artıklarınız varsa, onları atmayın. Ertesi gün öğle yemeğiniz veya çayınız için saklayın, hatta dondurun.

4.2-3- E) Saving energy

By making less use of energy, one can help reduce CO2 emissions. There are many ways of saving energy at home such as reducing electrical devices, reducing heating, hanging the laundry instead of machine drying, dusting and wiping instead of using vacuum cleaner. Saving water and electricity helps preserve natural resources. When you learn to make reasonable use of these elements, you avoid overexploitation of resources, conserving even more ecological systems.

4.2-3- F) Using renewable energy

In order to reduce CO2 emissions, the use of renewable energy source (such as solar power and wind power) systems should be encouraged. Electric vehicles may be used instead of gasoline or diesel fuelled vehicles. Vehicles using natural gas, electricity and hybrid systems should be promoted.

4.2-3- G) Not wasting food

We can grow our own fruits and vegetables without using pesticides. While pesticides kill harmful insects, they also cause water and air pollution and damage the ecosystem. Producing your own food will also help reduce the amount of fossil fuels used to transport products to supermarkets. Don't throw away your leftovers. Save them for your lunch or tea the next day, or even freeze them. When they get stale, you can use them to generate compost for your garden.

4.2-3- H) Sürdürülebilir giysiler giymek

Moda endüstrisi, dünyayı en çok kirleten endüstrilerden biridir. Bu endüstrinin gezegen üzerindeki etkisini azaltmak için yardım mağazalarından ve sürdürülebilir giyim mağazalarından daha fazla giysi satın alabilirsiniz. Hızlı değişen modadan kaçınmaya çalışarak daha az satın alarak giysilerinizin ömrünü bir yıldan iki yıla kadar ikiye katlayarak ve daha sürdürülebilir modayı seçerek, giysi üretimi ve imhasından kaynaklanan emisyonların %24'e kadar azaltılmasına yardımcı olunabilir.

4.2-3- I) Kemer sıkma

Hepimiz ne tükettiğimizin farkında olmalıyız ve onu sahip olduğumuz gerçek ihtiyaçla ilişkilendirmeliyiz, bu şekilde sorumlu tüketiciler olmayı öğreniriz.

4.2-3- İ) Dayanışma

Yarı kürelerde bulunan doğal kaynaklarla dayanışma göstermeyi öğrenmeliyiz. Dünyamızın her yeri aynı doğal kaynaklara sahip değil. Su veya gıda kaynaklarının yetersiz kaldığı bölgeler vardır. Bu kaynaklara erişimin kolaylaştırılması bu amaçla dayanışmanın güçlendirilmesi evrensel bir duyarlılıktır.

4.2-3- J) Ortak sorumluluk

Doğanın bozulmaması için hem bireysel hem de toplu sorumluluğu üstlenmeyi öğrenmek ve öğretmek gereklidir. Olumlu bir eylem binlerce kişiyi etkileyecek bir fark yaratabilir.

4.2-3- H) Wearing sustainable clothes

The fashion industry is one of the most polluting industries in the world. You can buy more clothes from charity shops and sustainable clothing stores to reduce the impact of this industry on the planet. By trying to avoid fast-changing fashion, buying less, doubling the life of clothes from one year to two years, and choosing more sustainable fashion one can help reduce emissions from textile production and disposal by up to 24%.

4.2-3- I) Austerity

We must all be aware of what we consume and connect it with the real need we have. In this way, we learn to be responsible consumers.

4.2-3- İ) Solidarity

We must learn to show solidarity with the natural resources found in the hemispheres. All parts of the World do not have the same natural resources. There are some regions where water or food sources are insufficient. It is a universal sensitivity to facilitate access to these sources and to reinforce solidarity to this end.

4.2-3- J) Co-responsibility

We must learn and teach to undertake both individual and collective responsibility for preventing the degradation of nature. A positive action may make a big difference that will affect thousands of people.

4.2-3- K) Empati

Bu duygu bizi doğayla özdeşleştirebilir. Bunun için tüm eylemlerimizin beraberinde bir etki getirdiğini, bize doğrudan zarar vermese de dolaylı olarak zarar vereceğini anlamak gerekir.

4.2-3- L) Tutarlılık

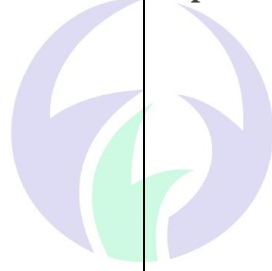
İnsanlar eylemlerinde tutarlı olmaya başlamalıdır. Düşüncelerimiz eylemlerimizle tutarlı olmalıdır. Plastik kullanımının zararını bilip fazla plastik tüketmeye devam etmek tutarlı bir davranış değildir.

4.2-3- K) Empathy

This feeling can identify us with nature. In order to do so, it is necessary to understand that all our actions bring with them an effect, which although it does not harm us directly, it will do so indirectly.

4.2-3- L) Coherence

Human beings have to start being consistent with their actions. Our thoughts must be consistent with our actions. Knowing the damage of plastic use and yet continuing to consume plastic is not a consistent behaviour.

Common Human Values

5. İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

5.1-A) Portekiz Örneği

Çevre farkındalığının gelecek nesiller üzerindeki etkileri konusunda farkındalık yaratmak gezegenimizin bizden sonraki kuşaklara da ev sahipliği yapabilmesi isteği bilinçli alışkanlıkların önemini arttırıyor. Portekiz; su, toprak, orman, yenilenebilir enerji, toplu taşıma gibi içinde bireyi, çevreyi, evrenseli ilgilendiren konularla ilgili olarak birçok uygulama ve proje geliştirmiş iklim krizi hazırlıklarında önemli aşamalar kaydetmiştir. Ağaçlandırma kampanyaları özellikle Noel’ de hız kazanmaktadır.

Market alışverişleri karşılığı fiş verilmekte fişler fidana dönüşmektedir. Ülke genelinde yaklaşık 100 çevre projesi uygulanmaktadır.

Belediyeler ekolojik yapısını pekiştirmek amacıyla, Doğa Koruma Alanları ve yeşil, mavi altyapıları, koruma, izleme ve çevre koruma sistemleri kurmaktadır.

BioLousada çevre eğitim programı 2016 yılında ilçenin doğal değerlerini her yaşa açık, merkezi olmayan, özgür ve düzenli (en azından) aylık bir çevre animasyon programı ile duyurmak amacıyla oluşturulmuştur. Son yıllarda, gönüllülük pratiği kamuda, politik ve bilimsel ilgi kazanmıştır. Dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen kamu politikaları ve parlamento komiteleri, çeşitli gruplar arasında gönüllülüğü teşvik etmenin yollarını ele alıyor.

5. BEST PRACTICE EXAMPLES

5.1-A) The Case of Portugal

Raising awareness about the effects of environmental conscience on future generations and desiring that our planet can host the next generations increase the importance of conscious habits. Portugal has developed many applications and projects related to individual, environmental and universal concerns such as water, soil, forest, renewable energy, and public transportation. It has also made significant progress in its preparations for the climate crisis. Afforestation campaigns gain speed especially during Christmas period.

Receipts are given in exchange for grocery shopping, and these receipts turn into saplings. Around 100 environmental projects are implemented throughout the country.

Municipalities establish Natural Conservation Areas, green and blue infrastructures, protection, monitoring and environmental conservation systems in order to reinforce their ecological structure.

BioLousada environmental education program was established in 2016 to announce natural values of the district with a decentralized, free and regular (at least) monthly environmental animation program that is open to people of all ages. In recent years, the practice of volunteering has gained public, political and scientific attention. Public policies and parliamentary committees from different parts of the world are discussing ways to promote volunteerism among various groups.

Toplu yolcu taşımacılığı açısından, dolaşım yolları kamu hizmeti açısından optimize edilmiş, aynı zamanda çevresel etki de dikkate alınarak, toplu taşıma araçlarının elektrikli ekipmanlarla kademeli ve eksiksiz bir şekilde değiştirilmesi yakın gelecekte beklenmektedir. Belediye yüzme havuzları gibi yüksek tüketim altyapıları şu anda

Yenilenebilir kaynaklara (güneş enerjisi) dayalı ısıtma ve iklimlendirme sistemlerine sahiptir ve diğer benzer eylemler zaten planlanmış ve hâlihazırda planlanmış ve uygulanmaktadır.

Enerji verimliliği planı, belediye filosunun kademeli olarak değiştirilmesine devam etmek amacıyla, tamamen elektrikli kentsel temizlik araçlarının satın alınmasına da izin veren enerji verimliliği planını da mümkün kılmıştır.

2017 yılında Lousada' da Sürdürülebilir Atık Projesi, atık ayırma oranlarını artırmak, çöplüklerde ve çöplüklerde atık ber tarafını azaltmak ve geri kazanımını teşvik etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu, Kazandıkça Kazan sisteminden oluşan özgün bir projedir. Kısacası, sakinler ayrılmış evsel atıklarını Belediye Ekocenterine teslim etmeye davet edildi. Orada atıklar tartılır ve veriler bireysel bir tanımlama sisteminde işlenir. Her bir kilogram atık türü için (kağıt / karton; plastik / metal / ambalaj; cam), daha sonra o hanenin belediye atık yönetimi tarifesinde iskonto edilmek üzere parasal bir miktar atanır ve bu da su faturasıyla ilişkili bir indirim ile sonuçlanır. Ortalama olarak, bu oran hane başına 10 ila 12 avro arasındadır ve Lousadalı birçok aile, atıklarının ayrılması ve sorumlu bir şekilde teslim edilmesiyle bu orandan muaf tutulmayı başarmıştır.

In terms of public transport, circulation routes are optimised for public service. Taking into account the environmental impact at the same time, a gradual and complete replacement of public transport with electrical equipment is expected in the near future. High consumption infrastructures such as municipal swimming pools currently have heating and air conditioning systems based on renewable energy sources (solar energy), and other similar actions have already been planned and are implemented.

Energy efficiency plan also allows the purchase of all-electric urban cleaning vehicles in order to continue the gradual replacement of the municipal fleet.

In 2017, Sustainable Waste Project in Lousada was established to increase waste sorting rates, to reduce waste in landfills, and to encourage recycling. This is an original project consisting of a Win-Win system. According to this project, residents are invited to deliver their sorted household waste to the Municipal EcoCenter. Waste is weighed and data is processed in an individual identification system in this facility. For each type of waste per kilogram (paper / cardboard; plastic / metal / packaging; glass), a monetary amount is assigned to be later discounted in that household's municipal waste management tariff, resulting in a discount associated with the water invoice. On average, the rate is between 10 and 12 Euros per household, and many Lousada families have managed to be exempted from this rate by sorting and responsibly delivering their waste.

5.1-B) İspanya Örneği

Ülkemizde ve bölgemizde hızla İklim krizine ve doğal korumaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Albadia Nehri ve çevresinin kırsal yollarının restorasyonu ile bisiklet yollarının bulunduğu yeşil bir ağ oluşturuldu. İklim ve Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı (PACES) yapıldı.

Çevresel etki azaltma stratejileri geliştirildi. Yerel enerji oluşturma, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanma geliştirildi. Su döngüsü yönetimi için yenileme ve optimizasyon planı yapıldı. Kompostlamanın teşvik edilmesi için biyokütle tesisinin oluşturulması çalışması yapıldı.

Sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel hareketlilik stratejisi belirlendi. Buna göre Sürdürülebilir kentsel hareketlilik planları ile önlemleri alındı, Bireysel ulaşımı azaltmak için toplu taşıma sistemlerini teşvik edildi ve yaya seyahat kalitesi trafikte yayalara öncelik tanınacak şekilde artırıldı. Sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel hareketlilik stratejisi belirlendi. Buna göre sürdürülebilir kentsel hareketlilik planları ile önlemleri alındı, Yayalar için şehirler mümkün olduğunca önceliklendirildi, Güvenli ve sorumlu güzergahlar ile daha sağlıklı ve daha aktif bir yaşam tarzı teşvik edildi. Toplu taşıma araçlarının neredeyse tamamı; doğal gaz, hybrid veya elektrikli sistemle çalışmakta bu da karbon gazı salınımını hava kirliliğini azaltmaktadır.

5.1-B) The Case of Spain

Studies on the climate crisis and natural protection are carried out in our country and in our region. A green network of bicycle paths was created with the restoration of the rural roads of the Albadia River and its surroundings. Climate and Sustainable Energy Action Plan (PACES) has been developed.

Environmental mitigation strategies have been developed. Projects regarding the generation of local energy and the use of renewable energy sources have been devised. A renewal and optimisation plan has been developed for water cycle management. In order to encourage composting, a study was carried out to plan the establishment of a biomass plant.

A sustainable and inclusive urban mobility strategy was adopted. Measures were taken according to sustainable urban mobility plans. In order to reduce transport with private cars, public transportation systems were encouraged and the quality of pedestrian travel was increased by giving priority to pedestrians in traffic. A sustainable and inclusive urban mobility strategy was determined. Measures were taken according to sustainable urban mobility plans. Cities were prioritised for pedestrians as much as possible. A healthier and more active lifestyle was encouraged with safe and responsible routes.

Almost all public transportation vehicles run with natural gas, hybrid or electric system, which reduces carbon gas emissions and air pollution.

5.1-C) Litvanya Örneği

Şubat 2016'da Litvanya hükümeti, tüketicilere kullanılmış iecek kaplarını geri dönüşüm için iade etme teşviki vermek için bir "depozito iade sistemi" uygulamaya koydu. Sistem para karşılığında plastik şişeleri topluyor. Hemen hemen her mağazada toplama istasyonları var burada depozito sembolü ile işaretlenmiş tek bir plastik şişe karşılığında 0,10€ alınıyor.

Litvanya 2021 yazında piyasadan terk edilmiş plastik bardaklar, tek kullanımlık sofra takımları, pipetler ve kulak tıkaçları ve bundan böyle sadece kağıt veya geri dönüştürülmüş malzemelerin ticareti yapılıyor.

Litvanya konteyner depozito planı, 2017 yılı sonuna kadar tüm içecek kaplarının %91,9'unun geri dönüşüm için iade edilmesiyle beklentileri aştı. Tüketicilerin %58'i daha fazla geri dönüşüm bildirdi ve %78'i depozito sisteminin iyi ve gerekli olduğuna inanıyor. Tüm bu çalışmalarla Litvanya toplumun büyük bir bölümünü geri dönüşüm için motive etti.

5.1-C) The Case of Lithuania

In February 2016, the Lithuanian government introduced a "deposit return system" to encourage consumers to return their used beverage containers for recycling. The system collects plastic bottles in exchange for money. Almost every store has collection stations, where €0.10 deposit is received in return for a single plastic bottle marked with a deposit symbol.

In the summer of 2021 Lithuania pulled out plastic cups, disposable tableware, straws and earplugs, which were left in the market, and it, henceforth, allowed the trade of paper or recycled materials only.

The Lithuanian container deposit scheme exceeded expectations, since 91.9% of all beverage containers returned for recycling by the end of 2017. 58% of consumers report more recycling, and 78% believe the depository system is good and necessary. With all these efforts, Lithuania motivated a large part of the society to recycle.

5.1-D) Türkiye Örneği

Ülkemizde ve bölgemizde kentsel gelişme plan ve politikalarıyla uyumlu olarak sürdürülebilir enerji ve iklim eylem planları hazırlanmakta ve bu planlar doğrultusunda uygulamalar hayata geçirilmektedir.

Farklı ulaşım türleri ile altyapısı arasında dengelerin ve önceliklerin belirlenmesi amacıyla ulaşım master planları hazırlanmaktadır. Ana hedefler; özel taşıt kullanımını kısıtlamak ve azaltmak, trafikten kaynaklı hava ve gürültü kirliliğini azaltmak, raylı sistem ağını genişleterek transfer merkezleri ile toplu taşıma entegrasyonunu sağlamak, bisiklet ve yaya ulaşımını teşvik ederek temiz ulaşım oranını arttırmak, çevreye daha az zarar veren araçların kullanılmasıdır. “Geleceğin İçin Sen De Pedalla” bisiklet farkındalığı projesi Gaziantep’te başlatılmıştır. Bu kapsamda hedef grubu olan 30.000 öğrenciye ve STK’lara bilgilendirme sunumları yapılarak bisikletin yaygınlaştırılması için birçok etkinlik düzenlenmektedir.

1 Ocak 2018’ den başlayarak plastik tüketimini azaltmak amacıyla alışverişlerde plastik poşetler ücretli hale getirilmiş kâğıt ve sürdürülebilir bez torba kullanımı yaygınlaştırılmıştır.

Gelecek nesillere sürdürülebilir çevre sunma hedefiyle “Yeşil Şehir Eylem Planı” hazırlıklarına başlanmıştır. İzmir, İstanbul ve Ankara’dan sonra Gaziantep de Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) Yeşil Şehirler Programı’na katılmıştır.

Belediyeler Yeşil Şehir Eylem Planları ile aralarında su, biyolojik çeşitlilik, hava, toprak ve iklim değişikliği konularının da yer aldığı çevre sorunlarına yönelik eylemleri belirleyecektir. Enerji verimliliği kampanyaları, çevre dostu kamu binası örnekleri, akıllı park uygulaması, solarpark güneş enerji santralleri, sıfır atık hedefine ulaşmak için geri dönüşüm tesisleri ile iyi uygulama örnekleri Türkiye’ de hızla yaygınlaşmaktadır.

5.1-D) The Case of Türkiye

Sustainable energy and climate action plans are prepared in accordance with the urban development plans and policies in our country and in our region, and practices are implemented in line with these plans.

Transportation master plans are prepared in order to determine the balance and priorities between different transportation modes and infrastructure. Main targets are to restrict and reduce the use of private vehicles, to reduce air and noise pollution caused by traffic, to expand the rail system network, to ensure the integration of public transportation with transfer centres, to increase the rate of clean transportation by encouraging bicycle and pedestrian transportation, and to use vehicles that are less harmful to the environment. Cycling awareness project “Cycle for Your Future” was initiated in Gaziantep. In this context, information presentations are delivered to the target group of 30,000 students and NGOs, and many activities are organized for spreading cycling culture.

Starting from 1 January 2018, the practice of free plastic bags has been abolished in order to reduce plastic consumption, and the use of paper and sustainable cloth bags has been expanded.

Preparations for “Green City Action Plan” have started with the aim of presenting a sustainable environment to future generations. Gaziantep also joined the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) Green Cities Program, following Izmir, Istanbul and Ankara. With their Green City Action Plans, municipalities will determine actions for environmental problems, including water, biodiversity, air, soil and climate change. Energy efficiency campaigns, examples of environment-friendly public buildings, smart parking applications, solar park solar power plants, recycling facilities to reach the zero waste target, and best practice examples are rapidly spreading in Turkey.

6- DEĞERLERİN TESPİTİ

Çoğumuz değerlerimizin sabit, değişmez, genel geçer olduğunu düşünür ve bu konuda yanılırız. Çünkü değerler yaşam boyunca bireysel, sosyolojik, maddi vb etkenlere bağlı olarak değişirler. Değerlerimizi tam olarak bilmediğimizde hedeflerimizi koymamız, farkındalıklı ve başarılı bir hayat sürmemiz mümkün olmaz. Değerlerin tespiti bu nedenle çok önemlidir. Değerlerin tespitinde kullanılabilecek yöntemler vardır.

6.1- Kullanılan Yöntem ve Teknikler

6.1- A) Yöntem 1

1) Değerler arasından spesifik olarak on değer seç

Özgürlük, para, iyilik, yardımlaşma, sağlık, mutluluk, güvenlik, eğitim, saygı, sevgi gibi

2) Şimdi seçtiğiniz on değerden beşini terk et

“Bu on değerden hangilerinin yokluğuna katlanmak daha kolay olurdu?”

“Beş tane değerden ödün verecek olsaydım hangilerini bırakırdım?”

6.1- B) Yöntem 2

Katılımcıya sırayla bir değer diğerine tercih edilip edilmediği sorulur, Aidiyet mi, heyecan mı? gibi... Her turda diğerine tercih edilen değer üstü çizilerek en sonda kalan üç değer vazgeçilemeyen gerçek değerler olduğu tespit edilir.

6- DETERMINATION OF VALUES

Most of us think that our values are fixed, constant, universal, and we are wrong about this because values change throughout life depending on individual, sociological, and material factors. If we do not know our values, it is not possible for us to set our goals and lead a conscious and successful life. Therefore, determination of values is very important. There are methods that can be used to determine values.

6.1- Methods and Techniques

6.1- A) Method 1

1) Choose specifically ten values.

Freedom, money, kindness, solidarity, health, happiness, security, education, respect, love, etc.

2) Now, set aside five values out of ten values you've selected.

“Which of these values would it be easier to live without?”

“If I had to compromise five values, which ones would I let go?”

6.1- B) Method 2

The participant is asked respectively whether a value is preferred over another.

Belonging or excitement? At each round, the preferred value gets the upper hand, and the last three values are determined as indispensable real values.

1. TUR

Aidiyet, güvenlik, güvende hissetmek, var olmak, eğitim, toplumun bir parçası olmak, vatan, bir arada olmak, aile, heyecan

2. TUR

Aidiyet, güvenlik, eğitim, sağlık, topluluğun bir parçası olmak,

3. TUR

Aidiyet, güvenlik, topluluğun bir parçası olmak,

Tüm gruba uygulanmalıdır. Hedef çalışmada değerlerin belirlenmesi de gerekli olacaktır.

6.2- Smart Hedef Nedir?

SMART, hedef belirlemede kullanılabilen bir kısaltma olarak açıklanabilir. SMART "Specific, Measurable, Accepted, Realistic, Timely" Spesifik (Özel, Ölçülebilir, ulaşılabilir, İlgili/ Gerçekçi, Zamanlı) kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan, adını bu kelimelerin baş harflerinin dizilimi ile almış hedefleri tanımlayan bir terimdir. SMART'a göre ölçülemeyen bir hedef, hedef değildir! Hedef kesin ve net tanımlanmalıdır. Hedef ölçülebilir olmalıdır. Hedef nasıl oluşturulur?

6.3- Hedef Nasıl Belirlenir?

Önce neyi başarmak istediğinizi düşünmeniz ve sonra da ona bağlı kalmanız gerekiyor. Sizi motive eden spesifik, ölçülebilir, ulaşılabilir, ilgili ve zamana bağlı hedefler belirlemeniz ve onları somutlaştırmak için bir yere yazmak gereklidir.

1. ROUND

Belonging, security, feeling safe, existing, education, being part of the society, country, being together, family, excitement.

2. ROUND

Belonging, security, education, health, being part of the society.

3. ROUND

Belonging, security, being part of the society.

It must be applied to the entire group. It will be necessary to determine values in target activity.

6.2- What is Smart Goal?

SMART is an abbreviation used to set goals. SMART means "Specific, Measurable, Accepted, Realistic, and Timely". According to SMART, an immeasurable goal is not a goal! A goal must be clearly and exactly defined. A goal must be measurable. How to set a goal?

6.3- How to set a goal?

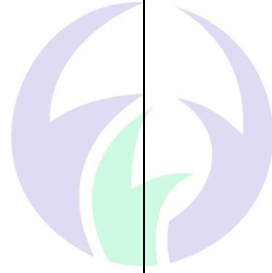
First of all, you need to think about what you want to achieve and then stick to it. It is necessary to set specific, measurable, achievable, relevant and time-bound goals that motivate you and write them down to embody them.

6.4- Değerler Entegrasyonu

Bireyin belirlediği hedeflere ulaşmasında önemli bir etken hedeflerin değerlerle uyumudur. Eğer bir hedef değerlerle çelişiyorsa veya değerler hedeflere ulaşmamızı engelliyorsa değerlerin gözden geçirilmesinde ve hedeflerle uyumluluğuna ihtiyaç vardır. Değerlerin gözden geçirilerek hedeflere uygun hale getirilmesine değerler Entegrasyonu adı verilir.

6.4- Values Integration

An important factor in reaching the goals set by an individual is the compatibility of the goals with the values. If a goal is in conflict with the values or if the values prevent us from reaching the goals, there is a need to review these values and their compatibility with the goals. Reviewing the values and making them suitable for the targets is called Values Integration.

Common Human Values

7. ÖLÇME DEĞERLENDİRME

7.1- A) Beklentiler Çalışması

1. Bu eğitimden beklentiniz nedir?
2. Eğitime giriş, bu eğitimde yapılacaklar.

Bu çalışma eğitime psikolojik olarak hazırlanmayı ve grubun birbirini tanıyarak güven ortamı içinde eğitime hazırlanmalarını sağlamak amaçlıdır.

7.1- B) Geri Bildirimler

Bu bölümde katılımcıların aşağıda örnekteki iki cümle veya benzeri cümlelerle düşüncelerini sağlar.

1. Bu eğitimden beklentilerinizi ve neler yapıldığını hatırlayınız.
2. Eğitimle ilgili düşüncelerinizi yazınız.

3. 7.1- C) Memnuniyet Anketi

Bu bölümde katılımcıların memnuniyetini ölçmek için mini bir anket çalışması yapılabilir.

7.1- D) Öneriler

Bu eğitim birey odaklı interaktif bir eğitimdir. Klasik bilgi aktarılan ve katılımcının aktarılan bilgiden sorumlu tutulduğu bir eğitim değildir. Bireyler kendi örnekleri ve yaşantılarıyla eğitim sürecine yön verirler. Dolayısıyla katılımcıların kendilerini tanıtmaları, birbirini tanıması, eğitime bir güven oluşturması eğitime giriş için ayrılacak bir sürede gerçekleştirilmelidir. Bunun için buz kırma oyunlarından faydalanılabilir.

7. EVALUATION AND ASSESSMENT

7.1- A) Expectations Study

1. What is your expectation from this training?
2. Introduction to training, what to do in this training.

This study aims to prepare psychologically for education and to prepare the group for education in an environment of trust by getting to know each other.

7.1- B) Feedbacks

In this section, participants are allowed to think in the following two sentences or similar sentences.

1. Remember your expectations from this training and what has been done.
2. Write down your thoughts about education.

3. 7.1- C) Satisfaction Survey

In this section, a mini-questionnaire can be conducted to measure the satisfaction of the participants.

7.1- D) Suggestions

This training is an individual-oriented interactive training. It is not a training in which classical information is transferred and the participant is held responsible for the transferred information. Individuals direct the educational process with their own examples and experiences. Therefore, participants should introduce themselves, get to know each other, and build trust in the trainer, in a time allotted for entry to the training. Ice breaking games can be used for this.

Common Human Values